

Biuletyn Informacyjny

Krajowy Ośrodek
Wsparcia Rolnictwa

TRENDY NARZĘDZIA KIERUNKI
NR 3/2022

Zasób Własności Rolnej Skarbu Państwa

#ZdrowoFrutusiowo

KONKURS DLA DZIECI Z KLAS I-VI SZKÓŁ PODSTAWOWYCH

ZAPROJEKTUJCIĘ

limitowaną etykietę dla soku Frutuś

#KUPIJŚWIADOMIE

**PRODUKT
POLSKI**

NAGRODY

Warsztaty
Terenowe
na terenie Lasów
Państwowych

Plecaki
Pełne
Zdrowia

SZCZEGÓŁY KONKURSU NA
www.frutus.com.pl

ORGANIZATOR

PARTNERZY:

Las Państwowe

Grzegorz Łapanowski

SPIS TREŚCI

2. List Dyrektora Generalnego Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa

Waldemar Humięcki

3. Gospodarowanie gruntami z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa

Wywiad z Jackiem Malickim,
p.o. Zastępcą Dyrektora Generalnego KOWR

6. KOWR zarządcą gruntów Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa

Jacek Malicki, p.o. Zastępcy Dyrektora Generalnego KOWR

10. Święto koni arabskich w Janowie Podlaskim - sukces Stadniny Koni Michałów

Andrzej Stasiowski

13. Sytuacja na rynku cukru

Marcin Wroński, Zastępca Dyrektora Generalnego KOWR

16. Trwa sezon na polskie warzywa

Marzena Trajer

21. Tajwan - azjatycki tygrys oswojany przez polskich eksporterów

Marta Czaban

24. Sytuacja na rynkach rolnych

32. Summary

str. **3**

Gospodarowanie gruntami z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa

O jednym z najważniejszych zadań KOWR, jakim jest gospodarowanie nieruchomościami rolnymi będącymi w Zasobie Własności Rolnej Skarbu Państwa, rozmawiamy z **Jackiem Malickim, p.o. Zastępcą Dyrektora Generalnego KOWR**. Działania Krajowego Ośrodka w tym zakresie koncentrują się głównie na rozdysponowaniu państwowych gruntów w formie dzierżawy.

str. **13**

Sytuacja na rynku cukru

Sytuacja podażowo-popytowa na światowym rynku cukru charakteryzuje się wolniejszym tempem wzrostu produkcji od tempa przyrostu konsumpcji oraz malejącymi zapasami. W Polsce produkcja cukru znacząco przekracza zapotrzebowanie wewnętrzne na cukier. Dominującym kierunkiem wykorzystania cukru w Polsce jest przetwórstwo spożywcze, na którego potrzeby przeznaczają się około 70% zużywanego cukru ogółem, pisze **Marcin Wroński, Zastępca Dyrektora Generalnego KOWR**.

Biuletyn Informacyjny KOWR
ISSN 1233-2437
nakład 8700 egz.

Wydawca:
Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa
01-207 Warszawa
ul. Karolkowa 30

Redakcja:
Departament Rozwoju Rynku
tel. 22 376-71-14
faks 22 376-70-51
e-mail: biuletyn@kowr.gov.pl

Projekt graficzny, DTP, druk
www.dbprint.pl

Wydrukowano na papierze certyfikowanym PEFC

Wydawnictwo bezpłatne

Szanowni Państwo,

zapraszam Państwa do zapoznania się z jednym z kluczowych zadań KOWR, jakim jest gospodarowanie nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa. Temat przybliży p.o. Zastępca Dyrektora Generalnego KOWR Jacek Malicki.

Zagospodarowanie nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa odbywa się głównie poprzez dzierżawę i sprzedaż. Obecnie najbardziej popularną formą zagospodarowania jest dzierżawa. Cieszy się ona zainteresowaniem ze strony rolników, gdyż jest to dogodny sposób użytkowania gruntów. Nie wymaga angażowania znacznych środków finansowych, jak ma to miejsce przy nabywaniu nieruchomości, można je zatem przeznaczyć na inwestycje w rolnictwie. Wdzierżawianie i sprzedaż nieruchomości odbywają się w trybie przetargowym – w drodze przetargów ograniczonych dla rolników indywidualnych lub przetargów nieograniczonych albo w trybie bezprzetargowym – w przypadkach określonych w ustawie o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa. KOWR współpracuje także z samorządami, udzielając im pomocy poprzez nieodpłatne przekazywanie gruntów na realizację zadań własnych gmin oraz bezwrotnej pomocy finansowej, m.in. na utrzymanie infrastruktury na terenach wiejskich. Krajowy Ośrodek posiada również nieruchomości nierolne, które wykorzystywane są głównie na cele inwestycyjne. Na terenach tych powstają osiedla mieszkaniowe, centra logistyczne, usługowe i handlowe czy też parki technologiczne.

Z dużą satysfakcją odnotowujemy sukcesy koni ze stadnin spółek KOWR. W tym roku konie ze Stadniny Koni Michałów zaprezentowały wyjątkową klasę podczas XLIV Narodowego Pokazu Koni Arabskich w Janowie Podlaskim, a Stadnina zdobyła prestiżową nagrodę Najlepszy Hodowca Pokazu.

Zapraszam do zapoznania się z analizą rynku cukru w wymiarze globalnym i krajowym autorstwa Zastępcy Dyrektora Generalnego KOWR Marcina Wrońskiego, jak również do lektury artykułu o polskich warzywach. Warto podkreślić, że nasz kraj należy do czołowych unijnych producentów, a w produkcji kapusty i buraków ćwikłowych zajmujemy pierwsze miejsce w UE.

W cyklu poradnikowym dla eksporterów tym razem prezentujemy rynek Tajwanu. To perspektywiczny i bardzo atrakcyjny kierunek dla polskich wyrobów sektora rolno-spożywczego.

Wszystkie działania KOWR mają na celu skuteczne wspieranie polskiej wsi, produkcji żywności i rozwoju rolnictwa, a co za tym – idzie całej gospodarki. Warto to podkreślić zwłaszcza w obecnej sytuacji geopolitycznej, kiedy tak ważne staje się bezpieczeństwo żywnościowe kraju, Europy i świata.

Zapraszam do lektury

WALDEMAR HUMIĘCKI

*Dyrektor Generalny
Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa*

GOSPODAROWANIE GRUNTAMI Z ZASOBU WŁASNOŚCI ROLNEJ SKARBU PAŃSTWA

Działalność Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa obejmuje wiele dziedzin z sektora rolnego. O jednym z najważniejszych zadań KOWR, jakim jest rozwój obszarów wiejskich oraz gospodarowanie nieruchomościami rolnymi będącymi w Zasobie Własności Rolnej Skarbu Państwa, rozmawiamy z Jackiem Malickim, p.o. Zastępcą Dyrektora Generalnego KOWR.

Jak zagospodarowanie gruntów rolnych wyglądało na przestrzeni ostatnich 30 lat? Kiedy powstała Agencja, do Zasobu trafiło ponad 4,5 mln hektarów. Ile z tego zostało w Zasobie, ile sprzedano, a ile jest w dzierżawie?

W 1991 roku przejęliśmy 4,7 mln ha gruntów w 1666 gospodarstwach państwowych. Stanowiło to 25% gruntów rolnych w Polsce. Teraz, po 30 latach, mamy w zasobie 25% tego, co przejęliśmy, a 3/4 zostało trwale rozdysponowane, głównie sprzedane rolnikom. Znikomy procent został nieodpłatnie przekazany na rzecz samorządów na realizację ich

zadań własnych. Obecnie mamy w Zasobie ok. 1,3 mln ha gruntów, z czego 1 mln ha jest w dzierżawie i ok. 160 tys. ha, które są wolne, nierozdysponowane. Są to najczęściej grunty z tzw. Państwowego Funduszu Ziemi, czyli ostatniego rzutu kolektywizacji w latach 70. XX w., kiedy gospodarstwo można było przekazać za rentę.

Wiele takich niewielkich gruntów przylega do gruntów rolników, którzy nie zawsze byli świadomi, że należą one do KOWR. Co KOWR chce z nimi zrobić?

Sprzedać. Definitywnie rozdysponować. Głównie na wschodzie Polski są umowy dzierżawy na te małe kawałki, ale sukcesywnie, tam gdzie jest to możliwe, szykujemy je do sprzedaży. W wielu przypadkach nie są to grunty z przeznaczeniem rolniczym i sprzedajemy je wszystkim.

A grunty typowo rolne, położone na przykład przy granicy gospodarstw, też będą sprzedawane w przetargu? Czy jednak w ramach pierwszeństwa nabycia przez rolników, którzy użytkowali je przez lata?

Mamy formułę pozwalającą sprzedać bezprzetargowo, ale taka możliwość dotyczy najczęściej działki, do której nie ma dojazdu lub dojazd jest możliwy przez grunty innego właściciela. Taki kawałek jest atrakcyjny dla jednej osoby. Wtedy sprzedajemy. Z kolei nawet małe działki, ale z otwartym dostępem do nich, sprzedajemy w przetargach.

W jakich formach przetargów KOWR sprzedaje grunty?

Grunty inwestycyjne w przetargach otwartych, rolnicze w przetargach ograniczonych. Po roku 2013 zaczęły dominować przetargi ofertowe. Ograniczenie dotyczy 5-letniego zameldowania w gminie lub gminach sąsiednich i posiadania kwalifikacji rolniczych. Przetargi ofert pisemnych zawierają jeszcze inne kryteria, np. odległość do gruntu, liczba nabytych hektarów czy wiek rolnika.

Przetargi w drodze licytacji mocno windują ceny zakupu i dzierżawy. Dlaczego KOWR nie organizuje wyłącznie przetargów ofertowych, w których kryteria wyboru nie są tylko finansowe?

Największą zaletą przetargów ofertowych jest to, że operujemy tylko czynszem wywoławczym, nie ma przebijania. Liczą się tylko kryteria dotyczące gospodarstwa albo osoby nabywającej. Rolnicy się do tego przyzwyczaili i chętnie dzierżawią grunty. Na uzasadniony wniosek Izby Rolniczej organizujemy przetargi ofertowe.

Jakie zasady obowiązują przy sprzedaży gruntów?

Ustawa z 2016 r. została nazwana ustawą o wstrzymaniu sprzedaży. Polega ona na tym, że nieruchomości do 2 ha sprzedajemy według dotychczasowych zasad, natomiast powyżej 2 ha też sprzedajemy, ale za zgodą ministra rolnictwa i rozwoju wsi.

Za zgodą i aprobatą Henryka Kowalczyka, Wicepremiera, Ministra Rolnictwa, mamy zielone światło, by te 2 hektary

nie były ani powodem, ani pretekstem do tego, aby nie przygotowywać sprzedaży. Generalnie odważniej zaczynamy sprzedawać nieruchomości o większej powierzchni, przy tych transakcjach dzierżawcy mogą wykorzystywać swój przywilej – pierwszeństwo nabycia. Mniejsze kawałki traktujemy bez zmian, temu, kto chce dzierżawić – dzierżawimy, kupić – sprzedajemy.

Każdorazowo wycenę robi rzeczoznawca majątkowy. Przy sprzedaży posługujemy się tylko operatami rzeczoznawców pozyskanymi z rynku w obiektywny i transparentny sposób.

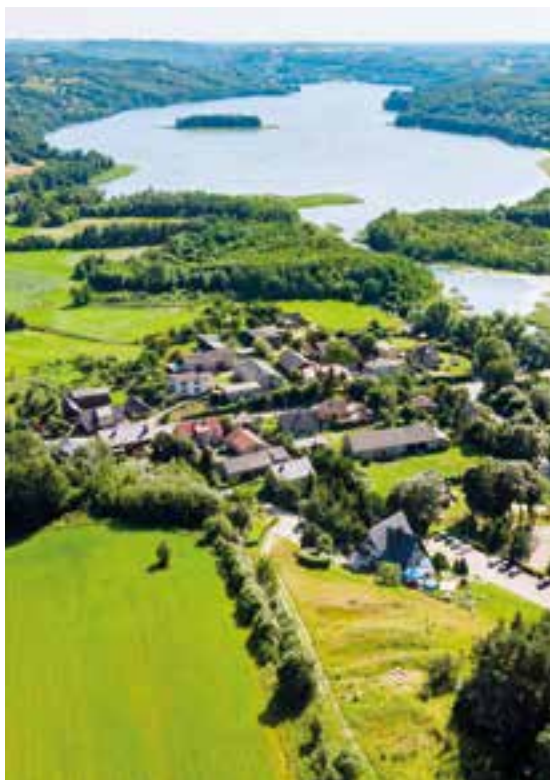
Jest to istotna zmiana podejścia. Ile ziemi maksymalnie będzie można kupić?

Granica wynika z definicji rolnika indywidualnego, który może posiadać do 300 ha.

Wiele gospodarstw podzieliło część arealu, spółki potworzyły mniejsze podmioty także po to, by każdy mógł uzyskać status gospodarstwa rodzinnego. Czy będziecie sprawdzać historię gospodarstwa?

Teraz nie ma problemu ze sprawdzeniem, ile rolnik ma hektarów, takie informacje posiada bowiem ARiMR. Dla nas liczy się stan posiadania w momencie zakupu. Ludzie przyzwyczaili się, że granicą jest 300 ha, i wiedzą, że to jest czerwone światło do wstępu na nasze przetargi. Jak rolnik chce kupić np. 20 ha, to musi mieć mniej niż 280 ha.

Robimy wszystko, co jest możliwe prawnie i formalnie, aby do przetargów nie przystępowały osoby nieuprawnione. Nasze komisje zostały poszerzone o czynnik społeczny, przy akcie notarialnym jest zobowiązanie do osobistego prowadzenia gospodarstwa i nabywca musi to robić 15 lat. Przez 15 lat obowiązuje okres niezbywalności gospodarstwa. Więcej już się chyba nie da zrobić. Oczywiście – weryfikujemy to.

Czy KOWR szacuje, jaka część obecnych dzierżawców nieruchomości Zasobu może być zainteresowana ich nabyciem?

Szacujemy, że z miliona ha w dzierżawie ok. 1/3 gruntów znajdzie swoich nabywców.

Nie wszyscy rolnicy chcą kupować nieruchomości. Zakup ziemi jest operacją na całe życie i wiąże się z dużym wysiłkiem finansowym. Długa dzierżawa w warunkach dobrej ustawy o dzierżawie – mam nadzieję, że ona wreszcie powstanie – da dzierżawcom stabilność. Na zachodzie Europy dzierżawa gruntów rolnych jest powszechna i przy funkcjonujących tam mechanizmach gwarantujących stabilność warunków umowy daje rolnikom poczucie bezpieczeństwa na długie lata.

W Polsce obserwujemy tendencję powrotu dzierżawy do łask, chociażby z racji przetargów ofertowych.

Czy rolnicy chętnie biorą udział w licytacjach?

Mamy w Polsce regiony, w których na przetargi ofertowe nikt nie przyjdzie. Na wschodzie Polski na przetargi ofertowe nikt się nie zgłasza, dopiero na trzeci – w formie licytacji – pojawiają się chętni.

Nie ma bardziej transparentnej, jasnej formy niż licytacja. Jak rolnicy siedzą w jednej sali, to widzą i kalkulują. Licytują.

Czy zdarzają się przypadki, w których skończyła się umowa dzierżawy, a dzierżawca nie oddaje nieruchomości i dalej na niej gospodaruje? Jakie instrumenty przysługują wtedy KOWR?

To są na szczęście bardzo rzadkie przypadki. Od kilku lat obowiązuje przepis 30-krotności czynszu za bezumowne użytkowanie gruntów. Problem jest z wydaniem tych gruntów i gospodarstwa. Często w tych nielicznych przypadkach sprawa kończy się w sądzie.

Czy w sytuacji uwolnienia części arealu dotychczasowy dzierżawca, który nie wyłączył wcześniej gruntu, może przystępować do udziału w przetargu na wyłączonej ziemi?

Dzierżawcy, którzy nie wyrazili zgody na wyłączenia w myśl ustawy z 2011 r., tracą prawo do bezprzetargowego wydłużenia umowy i nie mogą skorzystać z prawa pierwszeństwa, ale mogą wziąć udział w przetargu. Tylko gdy nie wydali gruntów w terminie, tracą i tę możliwość.

Już od kilku lat obowiązuje zasada, że jedna osoba może wygrać jeden kawałek w ramach przetargu. Może wpłacać wadium na więcej, ale po wygraniu jednej licytacji do kolejnych już nie ma prawa. Zasada zapobiega koncentracji ziemi w jednych rękach.

W ostatnim czasie pojawiły się oferty bardzo krótkich dzierżaw, na pół roku, na rok. Z czego to wynika?

Teraz, kiedy już mówimy o uwolnieniu sprzedaży, chcemy wydłużyć dzierżawy do co najmniej 10 lat. Umowy krótkotrwale wynikają z przyczyn technicznych, przejściowych, by nie było ugorowania. Wydzierżawiamy co najmniej na okres wegetacyjny. Porządkujemy stan czy też oddajemy część gruntów do samorządów. Ale w klasycznym rolniczym terenie umowy dzierżawy są co najmniej 10-letnie.

KOWR, jako instytucja powołana, by wspierać rolników, od 30 lat gospodaruje gruntami rolnymi, wychodząc naprzeciw oczekiwaniom rolników zarówno, jeżeli chodzi o powiększanie gospodarstw rodzinnych, jak i zakładanie nowych przez młodych rolników. Realizujemy szereg zadań, których wspólnym mianownikiem jest działanie na rzecz polskich rolników. Podczas spotkań z rolnikami, które odbywają się we wszystkich województwach, wsluchujemy się w ich potrzeby i racje. Staramy się znaleźć rozwiązania najkorzystniejsze dla rolników, bezpieczne i zgodne z prawem.

Każdy Oddział Terenowy Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa przeprowadza setki przetargów na dzierżawę i sprzedaż nieruchomości z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa. Większość oferowanych gruntów znajduje swoich nabywców czy dzierżawców. Zapraszam wszystkich zainteresowanych na przetargi organizowane przez KOWR. Informacje o aktualnie prowadzonych działaniach znajdują się na naszej stronie internetowej.

Dziękuję za rozmowę.

KOWR ZARZĄDCĄ GRUNTÓW ZASOBU WŁASNOŚCI ROLNEJ SKARBU PAŃSTWA

Działania Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa w zakresie gospodarowania nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa koncentrują się głównie na rozdysponowaniu państwowych gruntów w formie dzierżawy, natomiast ich sprzedaż została znacząco ograniczona.

Skarb Państwa powierzył KOWR wykonywanie prawa własności i innych praw rzeczowych na jego rzecz w stosunku do mienia, o którym mowa w art. 1 i 2 ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa¹.

Jednym z podstawowych zadań Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa jest realizacja postanowień ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa w drodze:

- wydzierżawienia albo sprzedaży nieruchomości rolnych na powiększenie lub utworzenie gospodarstw rodzinnych;
- oddania mienia na czas oznaczony do odpłatnego korzystania osobom prawnym lub fizycznym;
- wniesienia mienia lub jego części do spółki, o której mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 5 ust. 6, lub innej spółki prawa handlowego, w której Skarb Państwa lub instytut badawczy posiada większość udziałów lub akcji;
- nieodpłatnego przekazania gruntu, m.in. jednostkom samorządu terytorialnego na realizowanie zadań własnych, lasom państwowym pod zalesienie oraz na rzecz kościelnych osób prawnych;
- oddania na czas oznaczony administratorowi całości lub części mienia;
- przekazania w zarząd;
- zamiany nieruchomości.

DZIERŻAWA NIERUCHOMOŚCI ZASOBU WŁASNOŚCI ROLNEJ SKARBU PAŃSTWA

Dzięki skutecznemu wykorzystaniu potencjału gruntów Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz przyznanych środków pomocowych dla rolników polskie rolnictwo przeszło prawdziwą metamorfozę. Dzieje się tak również za sprawą stosunkowo łatwego i taniego dostępu rolników do dzierżawy nieruchomości rolnych Skarbu Państwa. W przeciwieństwie do transakcji kupna dzierżawa nie wymaga angażowania tak znacznego kapitału. Kapitał ten można przeznaczyć na zakup innych, trwałych i obrotowych, środków produkcji. Na polskiej wsi zwiększyły się inwestycje w nowoczesny sprzęt, produkcja jest obecnie zdecydowanie bardziej wydajna i opłacalna, a sami rolnicy stali się sprawnymi przedsiębiorcami świetnie zorientowanymi w swojej branży. Dlatego potrafią konkurować swoimi płodami

ZASÓB WŁASNOŚCI ROLNEJ SKARBU PAŃSTWA (STAN NA 30 CZERWCA 2022 R.)

WIELKOŚĆ ZASOBU TO 1 MLN 347 TYS. HA PAŃSTWOWEJ ZIEMI, W TYM OK. 155 TYS. HA GRUNTÓW DO ROZDYSPOWANIANIA

DZIERŻAWA PODSTAWOWĄ FORMĄ ZAGOSPODAROWANIA NIERUCHOMOŚCI ROLNYCH. GRUNTY WYDZIERŻAWIONE STANOWIĄ 1 MLN 08 TYS. HA

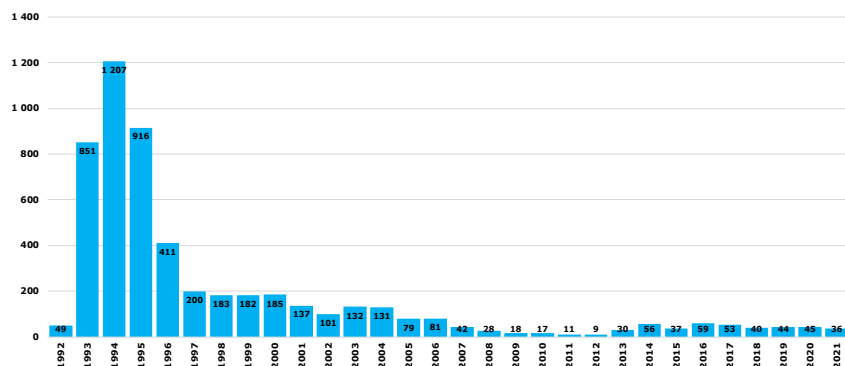
NIEODPŁATNE PRZEKAZYWANIE GRUNTÓW SAMORZĄDOM NA REALIZACJĘ ZADAŃ WŁASNYCH

ATRAKCYJNA OFERTA GRUNTÓW NIEROLNYCH POD INWESTYCJE

1. Ustawa z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (t.j. Dz. U. z 2022, poz. 514).

Powierzchnia wydierżawiona w latach 1992–2021 (w tys. ha)

Źródło: opracowanie KOWR.

rolnymi i wyrobami już nie tylko w Europie, ale i na świecie.

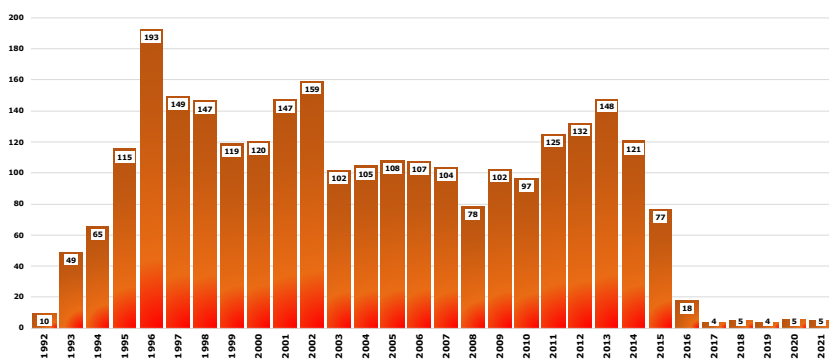
Podstawowym rodzajem przetargów na dzierżawę gruntów rolnych są przetargi ograniczone (ustne lub ofert pisemnych), w których mogą uczestniczyć wyłącznie rolnicy indywidualni zamierzający powiększyć gospodarstwo rodzinne. Należy podkreślić, że dzierżawa jest dla rolników bardzo atrakcyjną formą zagospodarowania państwowych gruntów. Rolnicy bardzo ją sobie chwają, bo tylko oni mogą startować w przetargach ograniczonych.

Informacje o przetargach i obowiązujących procedurach ich przeprowadzania, wzory dokumentów są udostępniane na stronie internetowej KOWR.

SPRZEDAŻ NIEMUCHOMOŚCI ZASOBU WŁASNOŚCI ROLNEJ SKARBU PAŃSTWA

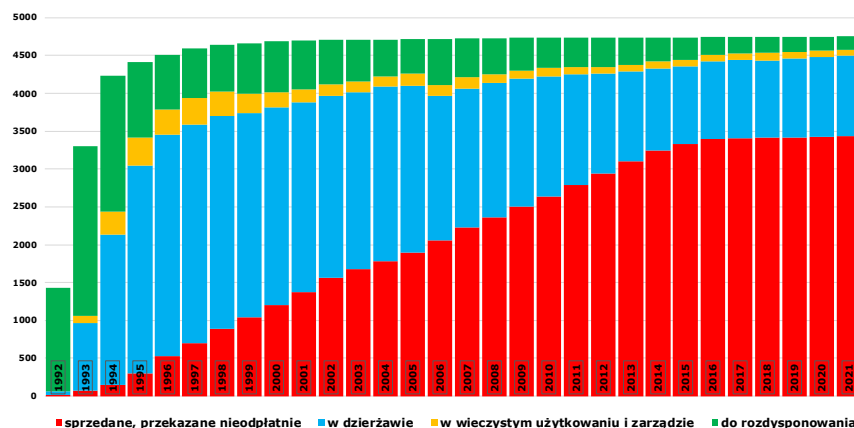
Sprzedaż nieruchomości albo ich części wchodzących w skład Zasobu Własności

Sprzedaż gruntów ZWRSP w latach 1992–2021 ogółem 2726 tys. ha

Źródło: opracowanie KOWR.

Zagospodarowanie gruntów zasobu ZWRSP stan na 31.12.2021 r. - ogółem 4755,6 tys. ha

Źródło: opracowanie KOWR.

Rolnej Skarbu Państwa została wstrzymana, z wyjątkiem:

- 1) nieruchomości i ich części przeznaczonych w:
 - a) miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego lub

- b) studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, lub
- c) ostatecznej decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu
 - na cele inne niż rolne, w szczególności na parki technologiczne, parki przemysłowe, centra biznesowo-logistyczne, składy magazynowe, inwestycje transportowe, budownictwo mieszkaniowe, obiekty sportowo-rekreacyjne,

- 2) nieruchomości położonych w granicach specjalnych stref ekonomicznych,
- 3) domów, lokali mieszkalnych, budynków gospodarczych i garaży wraz z niezbędnymi gruntami oraz ogródków przydomowych,
- 4) nieruchomości rolnych o powierzchni do 2 ha.
- 5) udziałów we współwłasności nieruchomości, o których mowa w pkt 1-4.

Przeznaczenie do sprzedaży nieruchomości rolnych o powierzchni powyżej 2 ha oraz innych nieruchomości Zasobu niewymienionych w art. 2 ust. 1 ustawy o wstrzymaniu sprzedaży nieruchomości Zasobu WRSP oraz zmianie niektórych ustaw jest możliwe po uzyskaniu zgody Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi na jej sprzedaż, jeżeli jest to uzasadnione względami społeczno-gospodarczymi.

WAŻNE: rolnik może nabyć nieruchomość rolną, jeżeli w wyniku tego zakupu łączna powierzchnia użytków rolnych będących własnością nabywcy nie przekroczy 300 ha lub jeśli kiedykolwiek nie nabył z Zasobu WRSP 300 ha.

NIEODPŁATNE PRZEKAZYWANIE GRUNTÓW ZASOBU

Samorządy lokalne są jednym z głównych beneficjentów nieodpłatnego przekazywania gruntów przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa. W 2021 r. otrzymały one 357 ha na realizację zadań własnych.

Mamy podstawę prawną do nieodpłatnego przekazywania gruntów Zasobu na rzecz jednostek samorządu terytorialnego, jeżeli nieruchomości te przeznaczone są w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego lub studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy na cele związane z realizacją inwestycji infrastrukturalnych służących realizacji zadań nałożonych na te jednostki.

Nieodpłatne przekazywanie gruntów na rzecz m.in. samorządów ma znaczący wpływ na poprawę życia ludzi zamieszkujących na terenach wiejskich, w szczególności popegeerowskich. Na gruntach przekazanych przez KOWR powstają m.in.: szkoły, boiska, place zabaw, tereny sportu i rekreacji, a także drogi, hydrofarmy, przepompownie czy oczyszczalnie ścieków.

Urząd Dzielnicy Targówek w Warszawie – inwestycja na gruntach przekazanych przez KOWR

ZASÓB WRSP W LICZBACH

W 2021 r. na platformie eRolnik została uruchomiona usługa „Działki Zasobu WRSP” – przeglądarka nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa. Jest to centralny system informatyczny katalogujący zasób państwowej ziemi i nowe narzędzie informatyczne umożliwiające rolnikom wgląd do bazy nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa. Dane prezentują nieruchomości Zasobu WRSP pod względem m.in. powierzchni, położenia, własności lub współwłasności KOWR oraz poszczególnych form rozdyspo-

Białołęka to jedna z najbardziej dynamicznie rozwijających się dzielnic Warszawy. Dość powiedzieć, że w ciągu ostatnich 25 lat liczba mieszkańców wzrosła sześciokrotnie – do ponad 150 tys. osób. Niezwykle istotnym czynnikiem umożliwiającym rozwój Białołęki jest owocna i wieloletnia współpraca z Krajowym Ośrodkiem Wsparcia Rolnictwa.

Pozyskiwane nieodpłatnie nieruchomości z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa umożliwiły realizację wielu kluczowych dla naszej dzielnicy inwestycji oświatowych (szkoły podstawowe przy ul. Głębockiej, Ostródzkiej, Hemara, Ruskowym Brodzie) oraz parku Magiczna. To inwestycje już zrealizowane i służące lokalnej społeczności. Obecnie na etapie konkursu architektonicznego jest budowa pływalni przy ul. Ostródzkiej, również realizowana na działce przekazanej z ZWRSP.

Intensywny rozwój Białołęki stawia przed lokalnym samorządem wiele wyzwań. Liczymy na to, że dalsza współpraca z Krajowym Ośrodkiem Wsparcia Rolnictwa zaowocuje nie tylko budową kluczowej w obecnej chwili szkoły podstawowej w rejonie ul. Siecznej/Kartograficznej, ale również w przyszłości innymi inwestycjami, znacznie podnoszącymi komfort i standard życia na Białołęce.

Jan Mackiewicz
Zastępca Burmistrza Dzielnicy Białołęka

Gmina Ożarów Mazowiecki w latach 2005–2022 pozyskała z ZWRSP grunty o łącznej powierzchni ponad 26 ha, z czego ponad 15 ha z przeznaczeniem na realizację inwestycji z zakresu kultury fizycznej i sportu oraz ponad 10 ha na drogi gminne. Pozyskane grunty pozwoliły Gminie na realizację potrzebnych i oczekiwanych przez mieszkańców inwestycji.

Na jednej z działek o powierzchni ponad 11 ha w Kręczkach powstał kompleks obiektów sportowo-rekreacyjnych: hala widowiskowo-sportowa, pełnowymiarowe boiska sportowe, tor pumptrack, w realizacji są skatepark oraz odkryte baseny rekreacyjne. Z ww. obiektów korzystają mieszkańcy i zorganizowane kluby sportowe. Organizowane są tam również imprezy sportowe dla dzieci i młodzieży np. wyścigi na rolkach, rowerach itp., wydarzenia kulturalne, np. koncerty i widowiska, a także imprezy plenerowe, np. Dni Ożarowa Mazowieckiego.

Kolejna duża działka o powierzchni ponad 2 ha w miejscowości Wolskie jest sukcesywnie zagospodarowywana na cele społeczno-rekreacyjne, z możliwością realizacji inwestycji infrastrukturalnych.

Wszystkie ww. obiekty są ogólnodostępne dla mieszkańców. Tereny przekazane pod budowę i poszerzenie dróg gminnych pozwoliły na uporządkowanie sieci dróg gminnych, a niejednokrotnie zagwarantowały uzyskanie wymaganych parametrów dróg oraz poprawę bezpieczeństwa ich użytkowników. Zapewnienie spójności komunikacyjnej jest zadaniem istotnym dla równomiernego rozwoju gminy.

Paweł Kanclerz
Burmistrz Ożarowa Mazowieckiego

Policja w Michałowicach – inwestycja na gruntach przekazanych przez KOWR

nowania. Funkcjonalność umożliwia wizualizację działek w formie warstwy na mapach portalu geoportal.gov.pl.

Od 1992 r. do 30 czerwca 2022 r. przyjęto do Zasobu WRSP 4 755 644 ha gruntów, z czego trwale rozdysponowano 3 408 746 ha. W ramach sprzedaży i odpłatnego przekazania rozdysponowano 2 728 974 ha. KOWR nieodpłatnie przekazał uprawnionym podmiotom 679 772 ha gruntów Zasobu, z tego samorządom terytorialnym – 60 099 ha, Lasom Państwowym – 155 373 ha, kościelnym osobom prawnym – 90 377 ha i podmiotom uprawnionym w trybie ustawy „Prawo wodne” – 245 166 ha.

W Zasobie WRSP na 30 czerwca 2022 r. znajdowało się 1 346 898 ha, z czego grunty znajdujące się w dzierżawie stanowiły 1 082 334 ha, w zarządzie – 17 393 ha, a w użytkowaniu wieczystym – 52 521 ha, dożywotnim użytkowaniu 2098 ha, bezumownym korzystaniu – 7395 ha, użyczeniu – 424 ha oraz w pozostałym rozdysponowaniu nietrwale – 157 ha. Powierzchnia gruntów Zasobu WRSP nieposiada-

Szkoła Podstawowa przy ul. Głębockiej w Warszawie – inwestycja na gruntach przekazanych przez KOWR

jących kwalifikacji sposobu rozdysponowania wynosiła 155 294 ha, a powierzchnia gruntów obcych w Zasobie WRSP (tj. gruntów, które z mocy prawa przeszły w gestię innych podmiotów, lecz pozostają w ewidencji Zasobu do czasu ich protokolarnego przekazania tym podmiotom) – 29 282 ha.

Hala sportowa w Kręczkach – inwestycja na gruntach przekazanych przez KOWR

ATRAKCYJNE NIERUCHOMOŚCI WCHODZĄCE W SKŁAD ZWRSP

KOWR ma największą w Europie Środkowo-Wschodniej ofertę nieruchomości inwestycyjnych przeznaczonych na inne cele niż rolne, zgodnie z zapisami w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego miast i gmin, stanowiące potencjalne tereny pod inwestycje. W ofercie znajdują się tereny bardzo atrakcyjne z punktu widzenia rozwoju biznesu oraz całej polskiej gospodarki.

Nieruchomości inwestycyjne z ZWRSP mogą być przeznaczone zarówno pod inwestycje typu „greenfield”, parki technologiczne i przemysłowe, jak i pod centra logistyczne, handlowe, biznesowe oraz nowoczesne osiedla mieszkaniowe. Współpraca KOWR z krajowymi i zagranicznymi firmami ma również ważny wymiar społeczny: w całej Polsce powstają nowe miejsca pracy, co wpływa na poprawę warunków życia lokalnych społeczności.

Atutem oferowanych przez KOWR nieruchomości jest atrakcyjne położenie w miastach i bezpośrednio lub w bliskiej odległości od węzłów komunikacyjnych.

Potencjał nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa dostrzegły już firmy krajowe oraz międzynarodowe koncerny, które zrealizowały swoje projekty i inwestycje na naszych gruntach. Wśród nich są takie firmy jak: Opel, Toyota, Isuzu, Sharp, LG, Michelin, Electrolux, IKEA, Auchan, Jerónimo Martins, McDonald's, Pittsburgh Glass Works, Viessmann, Grupa Wróbel, Sobiesław Zasada Automotive czy Cersanit.

Jacek Malicki

p.o. Zastępca Dyrektora Generalnego KOWR

ŚWIĘTO KONI ARABSKICH W JANOWIE PODLASKIM – SUKCES STADNINY KONI MICHAŁÓW

W Stadninie Koni Janów Podlaski w dniach 12–14 sierpnia 2022 r. odbył się XLIV Narodowy Pokaz Koni Arabskich Czystej Krwi. To najważniejsze w kraju wydarzenie, nie tylko dla hodowców tych pięknych koni, ale również ich miłośników i użytkowników. Tutaj zaczynały swoje kariery pokazowe polskie konie arabskie, które sięgały po tytuły czempionów świata. Tegoroczny pokaz zdominowały konie ze Stadniny Koni Michałów.

W tym roku do rywalizacji w 12 klasach zgłoszono 102 klacze i ogiery oraz, po raz pierwszy, 4 wałachy. W tej liczbie znalazło się 46 klaczy i ogierów z dwóch spółek KOWR prowadzących hodowlę koni arabskich czystej krwi, tj. SK Michałów i SK Janów Podlaski. Konie oceniała międzynarodowa komisja, przyznając oceny w skali do 20 pkt za następujące cechy: typ rasowy, głowę i szyję, kłode, nogi oraz ruch w stępie i kłusie.

Po raz pierwszy w historii czempionat rozgrywany był przed stajnią „Zegarową”. W piątek poddano ocenie ogółem 30 ogierów (10 ze spółek KOWR) w pięciu klasach wiekowych, w tym w klasie ogierków rocznych podzielonej na dwie grupy – A i B. Wyjątkową klasę zaprezentowała SK Michałów, której konie zwyciężyły w 4 grupach. Najwyższą w tym dniu ocenę pokazu 92,0 pkt, w tym maksymalną notę 20 pkt za ruch od dwóch sędziów, uzyskał michałowski

Labonita – Czempionka Polski Klaczy Rocznych

Fot. Sylwia Ilenda

El Medar – Czempion Polski Ogierów Rocznych

ogierek El Medar. Do niedzielnych czempionatów zakwalifikowano ogółem 14 najwyżej ocenionych ogierów, w tym 6 ze spółek KOWR.

Nielicznie obsadzoną klasę wałachów wygrał Parillus (Ascot DD – Parilla/Enzo) hod. i wł. MHR Sp. z o.o. – SK Białka.

Sobota była dniem klaczy w czasie janowskiego Czempionatu. Ocenie poddano 72 klacze (36 ze spółek KOWR) w sześciu klasach wiekowych, w tym w klasie klaczy rocznych podzielonej na trzy grupy – A, B i C oraz w klasach klaczy 4–6 letnich i 7–10 letnich podzielonych na dwie grupy – A i B. I znowu klasę pokazała SK Michałów, której klacze zwyciężyły w 5 grupach. SK Janów Podlaski wygrała jedną z klas klaczy 4–6-letnich. Najwyższą w tym dniu notę pokazu i całego Czempionatu – 93,0 pkt uzyskała michałowska klacz El Esmera. Czterech z pięciu sędziów przyznało jej maksymalne noty 20 pkt za typ oraz ruch.

El Esmera – Czempionka Polski Klaczy Starszych

Do czempionatów zakwalifikowano 23 najwyżej ocenione klacze (w tym 14 ze spółek KOWR), z czego największą liczbę bo aż 10 do czempionatu klaczy starszych.

Największe emocje wzbudziły tradycyjnie wybory czempionów, w szczególności w najliczniej i najsilniej obsadzonej rozgrywce o czempionat klaczy starszych. Ponownie klasą dla siebie była SK Michałów, zdobywając 4 spośród 6 tytułów czempionów oraz 3 tytuły wiceczempionów.

Czempionką Polski Klaczy Rocznych została michałowska LABONITA (Dominic M – Lakonia/Chimeryk), I Wiceczempionką BELLA ROSE (Star Farid – Minerva J – Bogini Marajj/Marajj) hodowli Pawła Redestowicza, a II Wiceczempionką janowska BELLA MIA (Morion – Beira/Pogrom).

Czempionem Polski Ogierów Rocznych został michałowski EL MEDAR (Morion – El Medonia/Shanghai EA), I Wiceczempionem ELON KL (QR Marc – Erigone/Ekstern) hodowli Klikowa Sp. z o.o., Sp. Komandytowa, a II Wiceczempionem janowski AL NARCISO (Erantis – Amorena/Pogrom).

El Medida – Czempionka Polski Klaczy Młodszych

Czempionką Polski Klaczy Młodszych została michałowska EL MEDIDA (Morion – El Medara/Shanghai EA). I Wiceczempionką michałowska EL MARIELLA (Morion – El Marina/Ganges), a II Wiceczempionką BOGINI RÓŻ PA (Kahil Al Shaqab – Black Rose/Abyad AA) hodowli PPH Parys Sp. z o.o.

Czempionem Polski Ogierów Młodszych został NAHIL AL KHALEDIAH (Ghaith Al Zobar – Nawal Al Kalediah/Forteynas) hodowli Polska AKF, I Wiceczempionem michałowski EL BRILLO (Morion – El Larinera/Empire), a II Wiceczempionem CHICAGO (Worteh Kaliste – Calatea/Ekstern) hodowli Marka Kondrasiuka.

Fot. Sylwia Ilenda

Ptolemeusz i Ames JR – I i II wiceczempioni Polski Ogierów Starszych

Czempionką Polski Klaczy Starszych została michałowska EL ESMERA (Sahm Al Arab – Esmeraldia/QR Marc), I Wiceczempionką PRUNELLA (Abyad AA – Pradera/Hlawayil Ramadan) hodowli SK Janów Podlaski, własności Niny Suskevicovej (CZ), a II Wiceczempionką EVETT MAGIC (SMA Magic One – Evolette/Ajman Moniscione) hodowli Katarzyny Dolińskiej-Witkowskiej, własności Tomasza Tarczyńskiego.

Czempionem Polski Ogierów Starszych został PSYCHE KERET (Khidar – Psyche Victoria/Ekstern) hodowli SK Chrczynno – Pałac Krzysztof Poszepczyński, I Wiceczempionem michałowski PTOLEMEUSZ (Złoty Medal – Parmana/Al Maraam), a II Wiceczempionem AMES JR (Psytadel – Altara/Gazal Al Shaqab) hodowli Janusza Ryżkowskiego.

Tytuł Best in Show jednogłośnie zdobyła 4-letnia klacz El Esmera, która została wyróżniona również jako Najpiękniejsza Klacz Pokazu oraz za Najlepszy Ruch Pokazu. W świetle powyższych wyników nagroda specjalna dla Najlepszego Hodowcy Pokazu mogła trafić tylko do SK Michałów. Tak też się stało.

Wśród koni walczących o tytuły czempionów znalazło się stosunkowo niewiele koni z SK Janów Podlaski. Wydaje się jednak, że wynik ten nie oddaje w pełni jakości koni zaprezentowanych przez Stadninę i na pewno jest możliwy do poprawienia na następnych pokazach.

Na podkreślenie zasługuje fakt, że wśród 12 najlepszych młodych koni (rocznych oraz 2 i 3-letnich) znalazło się aż 5 potomków michałowskiego ogiera MORION (Kahil Al Shaqab – Mesalina/Ekstern). To kolejny rok, w którym po-

Fot. Sylwia Ilenda

Bella Mia – II Wiceczempionka Polski Klaczy Rocznych

tomstwo tego stosunkowo młodego reproduktora odnosi sukcesy na arenie krajowej i międzynarodowej.

Andrzej Stasiowski

Wydział Hodowli

Departament Nadzoru nad Spółkami KOWR

SYTUACJA NA RYNKU CUKRU

W Polsce produkcja cukru znacząco przekracza zapotrzebowanie wewnętrzne na cukier zarówno w przemyśle spożywczym, jak i w popycie generowanym przez gospodarstwa domowe.

SYTUACJA PODAŻOWO-POPYTOWA NA RYNKU GLOBALNYM

Sytuacja podażowo-popytowa na światowym rynku cukru charakteryzuje się wolniejszym tempem wzrostu produkcji od tempa przyrostu konsumpcji oraz malejącymi zapasami.

Według raportu USDA w sezonie 2021/2022 światowa produkcja cukru była tylko nieznacznie (o 0,7%) wyższa niż w sezonie 2020/2021, osiągając 181,2 mln ton. Równocześnie o 1,6% zwiększyła się globalna konsumpcja tego surowca, osiągając 175,5 mln ton. W tej sytuacji nadwyżka produkcji cukru na świecie uległa redukcji o 31%, do 5,7 mln ton, a zapasy końcowe obniżyły się o 6%, do 48,9 mln ton.

USDA prognozuje, że w sezonie 2022/2023 globalna produkcja cukru wzrośnie o niespełna 1%, do 182,9 mln ton, przy czym wzrost produkcji spodziewany jest w Brazylii (o 3%, do 36,4 mln ton), Tajlandii (o 3%, do 10,5 mln ton), Chinach (o 4%, do 10 mln ton), a także w Pakistanie (o 0,6%, do 7,2 mln ton) i Rosji (o 8%, do 6,5 mln ton). Spadek produkcji USDA prognozuje na rynku indyjskim (o 3%, do 33,8 mln ton), USA (o 2%, do 8,2 mln ton), a także Unii Europejskiej. Równocześnie światowa konsumpcja cukru zwiększy się o 1,9%, do rekordowego poziomu 178,8 mln ton. Szybsze tempo wzrostu globalnej konsumpcji cukru w sezonie 2022/2023 w stosunku do dynamiki wzrostu produkcji spowoduje redukcję nadwyżki tego surowca z 5,7 mln ton, do 4,1 mln ton. Sytuację na rynku międzynarodowym w sezonie 2022/2023 będzie również charakteryzować dalszy spadek światowych zapasów cukru, do 45,4 mln ton.

Produkcja cukru w UE w roku gospodarczym 2021/2022¹ zgodnie z oceną Komisji Europejskiej wyniosła 16,65 mln ton i była o 14,5% większa niż w roku 2020/2021. Zwiększenie produkcji było spowodowane przede wszystkim bardzo dużym

wzrostem produkcji cukru we Francji (o 30%, do 4,7 mln ton), w Niemczech (o 11%, do 4,7 mln ton), Polsce (o 16%, do 2,3 mln ton) i Czechach (o 25%, do 0,6 mln ton).

Komisja Europejska przewiduje, że w nadchodzącym roku gospodarczym 2022/2023 produkcja cukru zmniejszy się o 5%, do 15,8 mln ton. Prognozowany spadek produkcji związany jest z ograniczeniem areału zasiewów buraków cukrowych w niektórych krajach UE, w tym we Francji (o 2%, do 348 tys. ha) i w Polsce (o 10%, do 225 tys. ha). Równocześnie zużycie cukru w UE utrzyma się na poziomie zbliżonym jak w sezonie 2021/2022 i wyniesie około 14,7 mln ton.

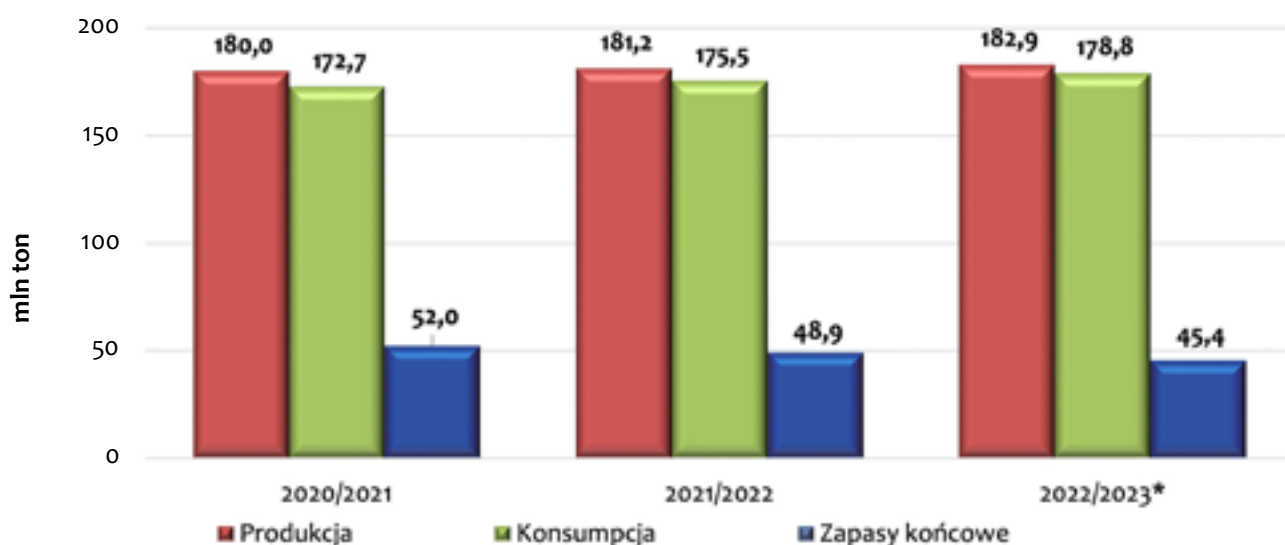
SYTUACJA CENOWA NA MIĘDZYNARODOWYM RYNKU CUKRU

W okresie styczeń-sierpień 2022 r. notowania kontraktów terminowych cukru białego kształtowały się na poziomie wyższym niż w analogicznym okresie ubiegłego roku. W ujęciu globalnym czynnikiem wpływającym na poziom cen jest sytuacja podażowo-popytowa w roku 2021/2022 charakteryzująca się rosnącym popytem i zmniejszeniem zapasów światowych cukru.

Równocześnie czynnikiem stymulującym wzrost cen cukru na rynkach światowych są nadal wysokie ceny ropy naftowej, co skutkuje zwiększeniem podaży trzciny cukrowej do produkcji bioetanolu, kosztem ograniczenia podaży tego surowca na potrzeby przemysłu cukrowniczego. Jednocześnie wzrosty cen cukru ograniczane są obawami dotyczącymi recesji gospodarczej, która mogłaby skutkować zmniejszeniem konsumpcji tego surowca. W sierpniu 2022 r. średnia cena cukru białego na giełdzie LIFFE w Londynie (trzymiesięczny kontrakt terminowy nr 5) wyniosła średnio 546 USD/t (2549 zł/t). Cukier biały był o 2% droższy niż przed miesiącem oraz o 15% droższy niż rok wcześniej.

1. Na rynku cukru rok gospodarczy trwa od 1 października do 30 września następnego roku.

Sytuacja podażowo-popytowa na globalnym rynku cukru (według USDA)

* prognoza USDA.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych USDA.

SYTUACJA PODAŻOWO-POPYTOWA NA RYNKU KRAJOWYM

Powierzchnia zasiewów buraka cukrowego w Polsce w 2022 r. pod rozpoczynające się zbiory w sezonie 2022/2023 jest szacowana na ponad 0,2 mln ha wobec 0,25 mln ha przed rokiem. Rezygnacja z upraw buraka cukrowego była m.in. wynikiem przestawienia się rolników na bardziej dochodową uprawę pszenicy i rzepaku.

Rozpoczęte w połowie marca 2022 r. siewy buraków cukrowych powszechnie prowadzono w pierwszej i drugiej dekadzie kwietnia. Z uwagi na wiosenne chłody wschody roślin były opóźnione, powolne i niewyrównane. Utrudnione było też terminowe wykonywanie prac pielęgnacyjnych i zabiegów odchwaszczających. Poprawa warunków pogodowych w maju spowodowała intensywny wzrost buraka cukrowego. W czerwcu 2022 r. warunki pogodowe sprzyjały na ogół właściwemu wzrostowi roślin, pomimo niewystarczającej ilości opadów deszczu. Stan plantacji buraków cukrowych w połowie lipca 2022 r. był dobry, a wegetacja dość dynamiczna. Szacunkowa obsada roślin na 1 ha wynosi około 98 tys. szt. i jest wyższa od ubiegłorocznej². Wysokość plonów buraków cukrowych w sezonie 2022/2023 będzie jednak zależała od dalszego przebiegu warunków pogodowych.

Według szacunków analityków KOWR zbiory buraków cukrowych w kraju w 2022 r. mogą wynieść ponad 13 mln ton, a produkcja cukru zmniejszy się z 2,3 mln ton w sezonie 2021/2022 do około 2,1 mln ton w sezonie 2022/2023.

Dominującym kierunkiem wykorzystania cukru w Polsce jest przetwórstwo spożywcze, na potrzeby którego przeznaczają się około 70% zużywanego cukru ogółem. Blisko 5% zużywanego

cukru zagospodarowywane jest przez przemysł farmaceutyczno-chemiczny i gospodarkę pasieczną. Pozostałe około 25% cukru zużywają gospodarstwa domowe. Według danych IERiGŻ-PIB w Polsce w 2022 r. spożycie cukru na 1 mieszkańca wyniesie 42,5 kg wobec 42 kg szacowanych w roku 2021³.

Produkcja cukru w Polsce znacząco przekracza zapotrzebowanie wewnętrzne na cukier zarówno w przemyśle spożywczym, jak i w popycie generowanym przez gospodarstwa domowe, co umożliwia sprzedaż za granicę dużych ilości tego produktu.

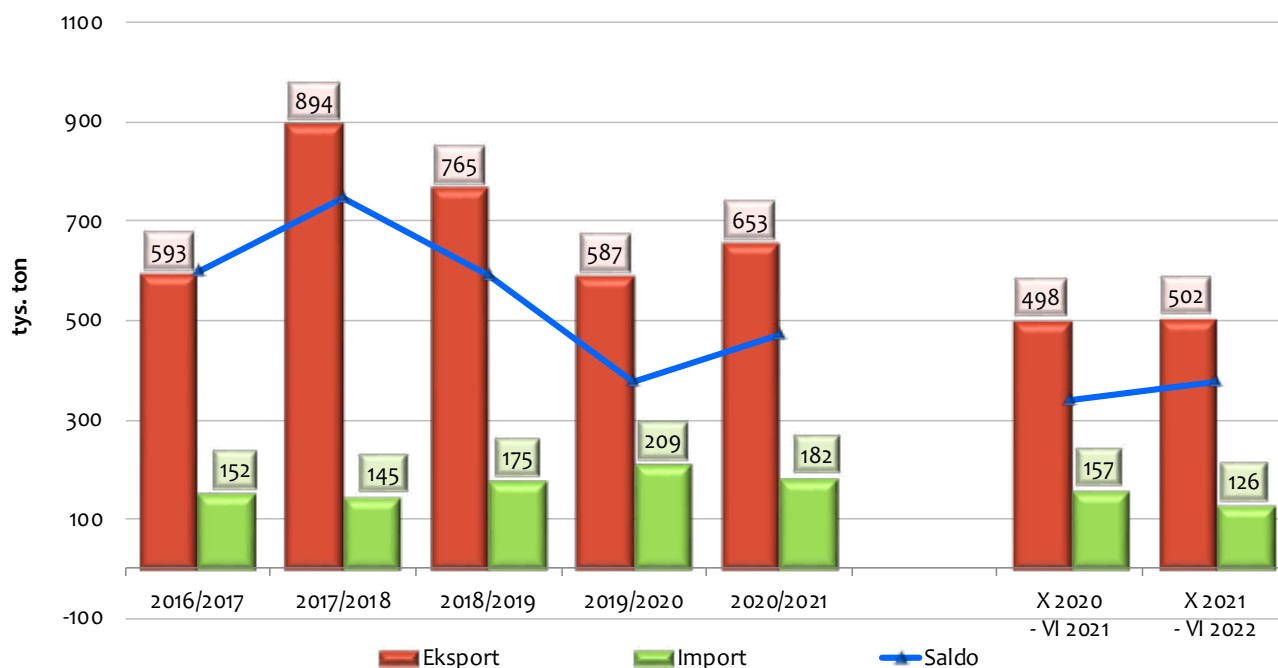
Od początku roku gospodarczego 2021/2022 (październik 2021 r. – czerwiec 2022 r.) z Polski za granicę wywieziono 502 tys. ton cukru, o 1% więcej niż w tym samym okresie sezonu 2020/2021. Jednocześnie wpływy z eksportu były o 18% wyższe i wyniosły 242 mln euro. Na rynek unijny Polska sprzedała 273 tys. ton cukru, co stanowiło 54% wolumenu całego krajowego eksportu. Głównym kierunkiem eksportu cukru na rynek UE były Niemcy (81 tys. ton, 16% wolumenu krajowego eksportu) i Rumunia (45 tys. ton, 9%) oraz Węgry i Włochy (odpowiednio 25 tys. ton i 24 tys. ton, po 5%). Z Polski poza Unię Europejską wyeksportowano 229 tys. ton cukru (46% wolumenu eksportu), głównie do Izraela (105 tys. ton, 21%). Cukier trafił również do Egiptu (35 tys. ton, 7%), Gruzji i Albanii (po 18 tys. ton, po 3%) oraz Kuwejtu (15 tys. ton, 3%).

Wysoki poziom produkcji krajowej miał przełożenie na zmniejszenie wolumenu importu cukru. W okresie dziewięciu miesięcy sezonu 2021/2022 do kraju zaimportowano 126 tys. ton cukru (o 20% mniej) za kwotę 61 mln euro (podobnie jak przed rokiem). Około 86% wolumenu – 108 tys. ton cukru zakupiono w krajach UE, a pozostałą ilość w krajach trzecich. Najwięcej

2. Wstępny szacunek głównych ziemniaków rolnych i ogrodniczych w 2022 r. opublikowany przez GUS 29 lipca 2022 r.

3. Rynek cukru. Stan i perspektywy, nr 49, IERiGŻ-PIB, Warszawa kwiecień 2022 r.

Polski handel zagraniczny cukrem

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych Ministerstwa Finansów, 2022 r. dane wstępne.

cukru sprowadzono do Polski z Niemiec (47 tys. ton - 37%). Mniejsze ilości cukru zaimportowano z Czech - 21 tys. ton, Litwy - 14 tys. ton, Belgii - 12 tys. ton oraz Francji - 6 tys. ton. Z krajów trzecich najwięcej cukru sprowadzono z Mauritiusa - 9 tys. ton oraz Ukrainy - 6 tys. ton.

Saldo handlu zagranicznego cukrem w okresie dziewięciu miesięcy 2022 r. było dodatnie. W ujęciu ilościowym ukształtowało się na poziomie 376 tys. ton, o 10% wyższym niż przed rokiem, a w ujęciu wartościowym wyniosło 181 mln euro i było o 26% większe.

SYTUACJA CENOWA NA KRAJOWYM RYNKU CUKRU

Na rynku krajowym od lipca 2021 r. notowana jest wzrostowa tendencja cen producentów cukru białego, ze szczególnym przyspieszeniem dynamiki wzrostu w drugim kwartale 2022 r. Według danych GUS w lipcu 2022 r. za cukier workowany płacono średnio 2,79 zł/kg (z VAT) - o 13% więcej niż miesiąc wcześniej oraz o 40% więcej niż przed rokiem. Równocześnie średnia cena sprzedaży cukru paczkowanego w lipcu 2022 r. ukształtowała się na poziomie 3,27 zł/kg (z VAT) i była o 8% wyższa niż w czerwcu oraz o 61% wyższa niż w analogicznym okresie 2021 r.

Również na rynku detalicznym w okresie pierwszych siedmiu miesięcy 2022 r. odnotowano kontynuację rozpoczętej w maju 2021 r. wzrostowej tendencji cen cukru. Według GUS od stycznia do lipca 2022 r. średnie krajowe detaliczne ceny cukru białego wzrosły z 3,37 zł/kg do 4,20 zł/kg, tj. o 25%. Poziom cen detalicznych w Polsce w lipcu 2022 r. był o ponad 50% wyższy niż przed rokiem.

Sytuacja podaży-popytu na rynku krajowym nie uzasadniała tak dużego wzrostu cen, gdyż Polska w roku gospodarczym 2021/2022 dysponowała znaczną nadwyżką produkcji cukru nad jego konsumpcją. Wzrost cen był spowodowany czynnikami inflacyjnymi, m.in. wysokimi cenami nośników energii, rosnącymi kosztami pracy, a także popytem eksportowym na krajowy cukier na rynkach zagranicznych oraz wysokimi cenami na giełdach światowych. Na rynku detalicznym nie można było wykluczyć celowych działań mających na celu wywołanie paniki i wykreowanie sztucznego popytu na ten surowiec. Nikt, kto dobrze życzy Polsce, nie powinien takiej paniki wprowadzać ani takich informacji powielać, ponieważ cierpią na tym konsumenci i ich budżety domowe.

Aktualna i przewidywana sytuacja podaży-popytu wskazuje, że w rozpoczynającym się roku gospodarczym 2022/2023 ceny cukru na rynku globalnym będą prawdopodobnie kształtowały się na wysokim poziomie. W największym stopniu na sytuację cenową będzie miał wpływ rosnący popyt na cukier na rynku światowym i prognozowane dalsze zmniejszenie zapasów globalnych. W Polsce na sytuację cenową będzie oddziaływał prognozowany spadek produkcji cukru w UE i na rynku krajowym przy przewidywanym wzroście popytu oraz wysoki poziom pozasurowcowych kosztów produkcji cukru.

Marcin Wroński
Zastępca Dyrektora Generalnego KOWR

TRWA SEZON NA POLSKIE WARZYWA

Polska jest czołowym unijnym producentem warzyw, po: Hiszpanii, Włoszech, Francji i Niderlandach. Roczna krajowa produkcja warzyw ogółem w latach 2015–2021 wynosiła od 4,8 mln ton do 5,7 mln ton i stanowiła około 8–9% zbiorów w Unii Europejskiej.

Nasz kraj jest największym unijnym producentem kapusty i buraków ćwikłowych. Zajmujemy trzecią pozycję w produkcji ogórków (po Hiszpanii i Niderlandach) oraz ziemniaków (po Niemczech i Francji), a czwartą w produkcji: marchwi, kalafiorów i pomidorów. Polska jest również piątym na rynku unijnym producentem cebuli.

Następuje intensyfikacja uprawy warzyw – zmniejsza się liczba gospodarstw produkujących warzywa, przy jednoczesnym systematycznym wzroście ich powierzchni. W 2020 r. uprawę warzyw w Polsce zajmowało się 65,4 tys. gospodarstw, w tym warzywa gruntowe uprawiało ponad 56 tys. gospodarstw, a warzywa pod osłonami – 9,4 tys. gospodarstw. Zasoby ziemi i pracy oraz przynależność Polski do jednolitego rynku europejskiego stanowią duży potencjał rozwoju warzywnictwa, pomimo że warunki klimatyczno-glebowe są mniej korzystne niż w Europie Zachodniej i Południowej.

Zdecydowanie najbardziej upowszechniona w Polsce jest uprawa **warzyw gruntowych**. W latach 2004–2021 **powierzchnia uprawy warzyw** wykazywała tendencję spadkową i zmniejszyła się o około 21%, z 208 do 164 tys. ha. Spadek areálu upraw warzyw rekompensowany był wzrostem plonów. Pozwoliło to na utrzymanie zbiorów warzyw gruntowych na względnie stabilnym, wysokim poziomie.

W Polsce, ze względu na klimat, uprawa warzyw gruntowych ma charakter sezonowy. Z tego powodu upowszechnia się produkcja **warzyw pod osłonami**, chociaż – z uwagi na niższe niż na zachodzie i południu Europy temperatury – większe są u nas nakłady na energię, co podnosi koszty produkcji. Szklarnie i tunele foliowe dostarczają konsumentom pełnego asortymentu świeżych warzyw przez większą część roku. W latach 2015–2018 **areál uprawy warzyw pod osłonami** kształtował się na poziomie od 5,4 tys. ha do 5,7 tys. ha. W kolejnych latach

areál uprawy warzyw pod osłonami malał i w roku 2021 wyniósł 5,3 tys. ha.

W latach 2015–2021 **produkcja warzyw gruntowych** kształtowała się na poziomie 3,8–4,6 mln ton. Największy udział w zbiorach miały: kapusta, marchew oraz cebula. Na niższym poziomie utrzymywano produkcję: buraków ćwikłowych, pomidorów, ogórków i kalafiorów.

Zbiory warzyw spod osłon w latach 2015–2021 wzrosły z 1 do 1,4 mln ton, a ich udział w zbiorach warzyw ogółem zwiększył się z 19 do 26%. W uprawie warzyw pod osłonami największe znaczenie miały pomidory (47–58%) oraz ogórki (22–27%). Mniejszy udział w produkcji miały papryka oraz pozostałe gatunki warzyw.

Produkcja warzywnicza jest ważną gałęzią krajowego rolnictwa i jej znaczenie stopniowo rośnie. Uprawa warzyw w Polsce w 2021 r. zajmowała 1,5% powierzchni zasiewów, a udział warzyw w wartości towarowej produkcji rolniczej wyniósł 9,1%.

Ważnym czynnikiem stymulującym rozwój krajowego warzywnictwa jest możliwość lokowania nadwyżek produkcji na rynkach zagranicznych. Po akcesji Polski do Unii Europejskiej notowano wzrost wolumenu wywozu większości warzyw. Jednak wprowadzone w 2014 r. przez Federację Rosyjską embargo na unijne warzywa przyczyniło się do ograniczenia ich wywozu z Polski. W tej sytuacji podjęto działania zmierzające do dywersyfikacji kierunków eksportu. W 2021 r. poza granice Polski wywieziono 472 tys. ton warzyw, o 28% więcej niż w roku 2004, tj. pierwszym roku członkostwa Polski w UE. Znacznie większy wzrost odnotowano w przychodach z eksportu. Wartość wywozu warzyw w 2021 r. wzrosła 3,3-krotnie, do 316 mln euro.

Wzrostowi eksportu sprzyjała dobra jakość polskich warzyw, konkurencyjne ceny oraz podejmowane działania promocyjne. Głównymi odbiorcami naszych warzyw są kraje Unii Europejskiej (przede wszystkim Niemcy, Niderlandy, Czechy), a z krajów trzecich: Wielka Brytania, Ukraina i Białoruś. Najwięcej wywozimy cebuli, pomidorów oraz kapusty.

Polska jest również importerem warzyw. Sprawdzone warzywa stanowią uzupełnienie zarówno krajowej oferty warzyw świeżych, jak i surowca do przetwórstwa. Skala importu warzyw w poszczególnych latach była uzależniona od podaży krajowej oraz od zmian cen. Do Polski importowano głównie: pomidory, cebulę, ogórki i paprykę.

MARCHEW

cenne źródło karotenoidów

Wartość odżywcza i zdrowotna marchwi jest wysoko ceniona ze względu na związki biologicznie czynne występujące w jej korzeniach. Marchew wyróżnia się dużą zawartością karotenu, soli mineralnych i błonnika. Należy do warzyw o największym znaczeniu gospodarczym. Jest oferowana na rynku w postaci świeżej, a także w formie mrożonek, soków, konserw oraz suszu.

Powierzchnia uprawy marchwi w ostatnich dwóch latach zmniejszyła się i obecnie zajmuje około 18 tys. ha, co plasuje ją na drugim miejscu pod względem powierzchni uprawy warzyw gruntowych w kraju (po cebuli). Zbiory marchwi w latach 2004–2021 kształtowały się w przedziale 0,6–0,9 mln ton. Szacuje się, że w 2022 r. jej produkcja może wynieść 620 tys. ton. Polska pozostaje czołowym producentem marchwi w UE. W skali globalnej zajmowaliśmy ósme miejsce w zbiorach za: Chinami, Uzbekistanem, Stanami Zjednoczonymi, Rosją, Ukrainą, Niemcami i Wielką Brytanią. W latach 2009–2021 eksport marchwi wynosił 21–42 tys. ton i był średnio dwa razy większy niż w 2004 r. W 2021 r. wyeksportowano 25 tys. ton marchwi, w tym 93% do UE. Głównymi odbiorcami na rynku unijnym były: Słowacja, Czechy oraz Rumunia, a spośród krajów trzecich – Wielka Brytania i Białoruś.

KAPUSTA

niskokaloryczne warzywo lecznicze

Jest warzywem wykorzystywanym zarówno w celach spożywczych, jak i leczniczych. Przy niskiej kaloryczności zawiera witaminy niezbędne dla zdrowia oraz rutynę. Cechuje ją ponadprzeciętna zawartość: wapnia, magnezu, potasu, kwasu foliowego oraz siarki. Produkcja kapusty w Polsce w latach

2015–2021 kształtowała się średnio na poziomie 0,9 mln ton, co stanowiło około 27% unijnej produkcji tego warzywa. Zbiory kapusty w 2022 r. szacowane są na ponad 680 tys. ton. Najwięcej kapusty uprawia się w województwach: małopolskim, mazowieckim, łódzkim oraz wielkopolskim. Najpopularniejsza jest kapusta biała, a w ostatnich latach upowszechniła się również kapusta pekińska. W wielu rejonach kraju uprawiane są także kapusty włoska i czerwona oraz brukselka, ale uprawy te zajmują niewielkie arealy. Eksport kapusty w ostatnich siedmiu latach wynosił od 29 do 65 tys. ton, co stanowiło średnio 5% jej zbiorów. W 2021 r. kapustę sprzedawano głównie na rynku UE (84% wolumenu eksportu), przede wszystkim na Słowację (23% udziału) oraz do Czech (21%).

POMIDOR

smaczne źródło przeciwutleniającego likopenu

Podobnie jak kapusta i marchew, pomidor jest warzywem powszechnie uprawianym w Polsce.

Chętnie spożywany przez konsumentów jest jednocześnie ważnym surowcem dla przetwórstwa. Pomidory zawierają dużo witamin i pierwiastków mineralnych. Spośród krajowych warzyw mają najwięcej potasu, miedzi, manganu i kobaltu oraz likopenu, który jest cennym przeciwutleniaczem. Dzięki znacznej zawartości witaminy C wzmacniają odporność. W polskim klimacie pomidory cechują się bardziej kwaśnym, orzeźwiający smakiem niż w klimacie cieplejszym. Polska jest czwartym producentem pomidorów w UE, a udział naszego kraju wynosi około 6%. Produkcja pomidorów w Polsce prowadzona jest w uprawach polowych oraz pod osłonami. Areal uprawy pomidorów pod osłonami w ostatnich latach kształtuje się średnio na poziomie 2 tys. ha, a w systemie polowym – około 8 tys. ha. W 2021 r. około 90% arealu plantacji pomidorów gruntowych zlokalizowane było na obszarze siedmiu województw: wielkopolskiego, kujawsko-pomorskiego, łódzkiego, lubelskiego, warmińsko-mazurskiego, mazowieckiego, i świętokrzyskiego. W ostatnich latach wielkość zbiorów pomidorów gruntowych systematycznie zmniejsza się na korzyść uprawy pod osłonami. W 2021 r. 80% (654 tys. ton) zebranych pomidorów pochodziło z upraw pod osłonami, a pozostałe 20% (161 tys. ton) – z upraw polowych, podczas gdy w 2007 r. pomidory spod osłon miały 60% udział w zbiorach. Od przystąpienia Polski do UE eksport pomidorów świeżych wzrósł z 45 do 67 tys. ton (tj. około 1,5 raza) i stanowił średnio 11% krajowych zbiorów. Głównymi kierunkami wywozu są kraje UE (w 2021 r. – 68% wolumenu eksportu), głównie Niemcy, Łotwa, Grecja, Czechy, Francja, Litwa, a z państw pozaunijnych – Wielka Brytania, Ukraina i Białoruś.

CEBULA

dostarcza witaminę A i C oraz chrom, selen i cenne flawonoidy

Ma działanie przeciwbakteryjne i przeciwwirusowe oraz jest pomocna w leczeniu wielu dolegliwości. Cebula

zajmuje w Polsce pierwsze miejsce pod względem arealu uprawy warzyw. W latach 2015–2021 powierzchnia uprawy cebuli kształtowała się na poziomie 23–27 tys. ha. Zbiory cebuli wahały się od 0,5 do 0,7 mln ton, co stawiało nasz kraj w roli piątego producenta w UE (po Niderlandach, Hiszpanii, Niemczech i Francji), z 9% udziałem w unijnej produkcji. W 2022 r. zbiory cebuli szacuje się na poziomie 650 tys. ton. Najpopularniejszym gatunkiem uprawianym w kraju jest cebula zwyczajna, występująca w wielu odmianach. W uprawie powszechne są także: cebula kartoflanka, siedmiolatka, szalotka oraz cebula wielopiętrowa. Dostępne w sprzedaży odmiany odznaczają się bogactwem smaków oraz znacznym zróżnicowaniem kolorystycznym łuski. W krajowej ofercie rynkowej dostępne są cebule: o smaku ostrym, średnio ostrym i łagodnym, z łuską białą, żółtą, brązową i czerwoną. W ostatnich latach eksport polskiej cebuli był mniejszy niż w pierwszych latach członkostwa w UE. W 2021 r. z Polski wyeksportowano 142 tys. ton cebuli wobec 123 tys. ton w 2009 r. i 179 tys. ton w 2004 r. Największymi odbiorcami cebuli z Polski były Niderlandy (w 2021 r. – 32% wolumenu eksportu) i Wielka Brytania (26% udziału).

OGÓREK

niskokaloryczne warzywo, na surowo, do kwaszenia i konserwowania

Jego głównym składnikiem jest woda (około 95%), dzięki czemu pomaga

w utrzymaniu prawidłowego nawodnienia organizmu. Ma działanie alkalizujące, odkwasza organizm, a zawarte w nim błonnik, potas i magnez pozytywnie wpływają na regulację ciśnienia krwi. Ponadto ogórki mają bardzo niski indeks glikemiczny, a znajdująca się w skórce kukurbitacyna wykazuje działanie antynowotworowe. Podobnie jak pomidor, jest warzywem ciepłolubnym, którego uprawę na terenie Polski prowadzi się zarówno w systemie polowym, jak i pod osłonami. W ostatnich latach zmniejsza się zarówno areal uprawy, jak i zbiory ogórków gruntowych. W 2021 r. ogórki gruntowe w Polsce były uprawiane na powierzchni 5,8 tys. ha wobec 15 tys. ha w roku 2015. Natomiast areal uprawy

ogórków pod osłonami jest względnie stabilny i wynosi 0,8–1,3 tys. ha. Gospodarstwa uprawiające ogórki zlokalizowane są przede wszystkim w województwach: mazowieckim, świętokrzyskim, łódzkim oraz wielkopolskim. W latach 2015–2019 zbiory ogórków gruntowych kształtowały się w granicach 221–261 tys. ton, a w 2021 r. zmniejszyły się do 127 tys. ton. W 2022 r. produkcja ogórków gruntowych może być o 14% większa niż w 2021 r. i wynieść 145 tys. ton. Równocześnie zbiory ogórków uprawianych pod osłonami na przestrzeni lat wykazują wzrost. W roku 2021 zwiększyły się do 306 tys. ton z 267 tys. ton w roku 2015. Taki wolumen zbiorów ogórków plasuje nasz kraj na trzecim miejscu w UE oraz na trzynastym miejscu na świecie. Ogórki w Polsce są przeznaczane przede wszystkim na potrzeby przemysłu spożywczego i do konsumpcji bezpośredniej, co powoduje, że ich sprzedaż za granicę jest stosunkowo niewielka. W latach 2009–2021 eksport ogórków kształtował się w granicach 9–20 tys. ton, co stanowiło 2–5% krajowej produkcji.

BURAK ĆWIKŁOWY

dobre źródło związków bioaktywnych o właściwościach antyoksydacyjnych

Jest jednym z najpopularniejszych warzyw w Polsce, uprawianym na obszarze 7–10 tys. ha. Jego zbiory wynoszą 241–341 tys. ton. Korzenie buraka ćwikłowego zawierają węglowodany i kwasy organiczne, przeciwutleniające antocyjany, kwasy fenolowe i witaminę C. Dzięki dużej zawartości błonnika burak ćwikłowy wpływa korzystnie na procesy trawienne, jest warzywem lekkostrawnym i niskokalorycznym. Zawarte w nim sole mineralne działają odkwaszająco. Z uwagi na trwałość przechowalniczą może być spożywany w stanie świeżym prawie przez cały rok.

Jest cennym surowcem wykorzystywanym powszechnie w przemyśle przetwórczym do produkcji suszu, mrożonek, różnego rodzaju konserw, ćwikły oraz soków pitnych i zagęszczonych, a ostatnio w coraz większym stopniu – do produkcji naturalnych barwników. Sprzedaż zagraniczna świeżych buraków ćwikłowych jest stosunkowo niewielka. W ostatnich pięciu latach kształtowała się w przedziale 14–25 tys. ton.

KALAFIOR

zawiera cenne metabolity o działaniu przeciwutleniającym

Jest to warzywo chętnie spożywane w Polsce ze względu na walory smakowe. Poza witaminami i minerałami zawiera szereg biologicznie czynnych substancji chroniących organizm człowieka przed wolnymi rodnikami. Jest doskonałym źródłem witaminy C, K, kwasu foliowego i błonnika. Zawiera także witaminy z grupy B, kwasy tłuszczowe omega-3 i mangan. Dodatkowo kalafior stanowi źródło białka, potasu, fosforu oraz magnezu. Ze względu na zawartość polifenoli i związków siarkoorganicznych działa przeciwutleniająco, a także przeciwmutagennie. Dieta obfitująca w warzywa kapustne, w tym kalafior, może przyczynić się także do ochrony przed chorobami układu krążenia.

Polska jest czwartym producentem kalafiorów w Unii Europejskiej oraz jedenastym producentem na świecie, a jej udział w unijnej produkcji wynosi 11%. Są one uprawiane zarówno do bezpośredniego spożycia, jak i na potrzeby przemysłu przetwórczego – przede wszystkim jako surowiec do produkcji mrożonek. Krajowy areal uprawy kalafiorów kształtuje się na poziomie około 5–9 tys. ha. Blisko 86% plantacji skoncentrowane jest w województwach: małopolskim, lubelskim, kujawsko-pomorskim, łódzkim i mazowieckim. Zbiory kalafiorów wynosiły 138–238 tys. ton (w 2021 r. zebrano 138 tys. ton kalafiorów, a w 2022 r. ich produkcja szacowana jest na 130 tys. ton). Eksport kalafiorów w latach 2017–2021 nie podlegał znaczącym wahaniom i kształtował się na średnim poziomie około 22 tys. ton. Głównymi kierunkami wywozu w 2021 r. były Czechy (22% wolumenu eksportu), Słowacja (16%) oraz Węgry (10%).

PAPRYKA

jedno z najlepszych źródeł witaminy C wśród warzyw

W Polsce papryka jest trzecim, po pomidorach i ogórkach, warzywem uprawianym pod osłonami. Należy ona do warzyw o bardzo dużej wartości odżywczej. Jest bogatym źródłem witaminy C, prowitaminy A, witamin z grupy B, witaminy E, kwasu foliowego i nikotynowego. Zawiera też: białko, sole mineralne (żelazo, fosfor, wapń, magnez, potas), rutynę oraz substancje bakteriobójcze. Największym zainteresowaniem, zarówno w kraju, jak i na rynkach zagranicznych, cieszą się odmiany o owocach czerwonych. Dostępne są również odmiany papryki o owocach żółtych i zielonych. W 2020 r. powierzchnia uprawy papryki pod osłonami wynosiła 1,6 tys. ha, a zbiory ukształtowały się na poziomie 133 tys. ton. Zbiory z upraw polowych są znacznie niższe niż

spod osłon (przy zbliżonym areale). W latach 2009–2021 Polska eksportowała od 9 do 29 tys. ton papryki, w 2021 r. – głównie do krajów UE (58% wolumenu eksportu) oraz na Ukrainę i Białoruś (odpowiednio 21% i 10%).

POR

niskokaloryczne warzywo o wyrazistym smaku, dzięki związkowi siarki o działaniu bakteriobójczym

Charakteryzuje się wysokimi wartościami odżywczymi, przy jednocześnie niskiej kaloryczności. Zawiera sole mineralne, głównie wapń i fosfor, a także witaminy z grupy B, witaminy A, C, E, K, kwas foliowy oraz przeciwutleniacze, dzięki czemu działa prewencyjnie na układ sercowo-naczyniowy, a zawarty w porze błonnik wspomaga pracę układu pokarmowego. Krajowe plantacje pora zajmowały 2–5 tys. ha, przy zbiorach w przedziale 48–100 tys. ton. Pory są uprawiane zarówno na potrzeby przemysłu (jako surowiec do produkcji suszu i dodatek do mrożonek), jak i do bezpośredniego spożycia (jako składnik włoszczyzny, surówek i potraw). Z uwagi na ograniczoną skalę produkcji sprzedaż zagraniczna jest niewielka.

CZOSNEK

warzywo o niezwykłych właściwościach leczniczych

Czosnek jest naturalnym antybiotykiem, zwalcza infekcje, obniża ciśnienie krwi, przeciwdziałając zawałom i udarom, korzystnie wpływa na pracę układu trawiennego, opóźnia procesy starzenia organizmu. Czosnek zawiera związki flawonoidowe, aminokwasy, saponiny, cukry, związki śluzowe, witaminy (B1, B2, PP, C, prowitaminę A), liczne sole mineralne oraz rzadkie mikroelementy (m.in. kobalt, chrom, nikiel). Jednak najcenniejsze w czosnku są olejki eteryczne bogate w siarczki i allicynę (związek o charakterystycznym ostrym zapachu). Nieoceniona jest także jego rola w kuchni – jest charakterystycznym akcentem wielu potraw. Światowym liderem w produkcji czosnku są Chiny. W Polsce, ze względu na uwarunkowania glebowe i klimatyczne, jego produkcja należy do stosunkowo niewielkich. Areal uprawy czosnku w naszym kraju kształtował się w granicach 1,1–2 tys. ha, a zbiory na poziomie 13–24 tys. ton. Stanowiło to odpowiednio około 4 i 5% unijnej powierzchni uprawy i produkcji.

SELER KORZENIOWY

zawiera dużo błonnika, soli mineralnych i witamin, a LIŚCIOWY - znaczne ilości beta-karotenu, witaminy C i witamin z grupy B

Jest popularnym warzywem w polskiej kuchni. W Polsce najbardziej rozwinięta jest uprawa selera korzeniowego, która zajmuje 4-5 tys. ha, a zbiory kształtują się od 100 do 115 tys. ton. Mniej popularna, ale rosnąca, jest uprawa selera naciowego. Seler jest spożywany jako składnik wielu dań i surówek. W przemyśle przetwórczym ma zastosowanie do produkcji: dań gotowych, mrożonek, koncentratów oraz soków wielowarzywnych i owocowo-warzywnych.

PIETRUSZKA KORZENIOWA

aromatyczne liście pietruszki są bogate w olejki eteryczne i składniki mineralne

Jest to jedno z podstawowych krajowych warzyw przyprawowych. Ze względu na właściwości smakowe i zdrowotne ma szerokie zastosowanie w kuchni polskiej, szczególnie do przyrządzania zup. Jadalne są zarówno korzeń, jak i liście. Można ją stosować jako dodatek do potraw oraz surówek. Zachowuje większość swoich właściwości w postaci suszonej i mrożonej. W pietruszce zawarte są znaczne ilości witaminy A i C oraz żelaza.

WARZYWA STRĄCZKOWE

nasiona roślin strączkowych zawierają najwięcej białka spośród wszystkich roślin uprawnych oraz wiele makro- i mikroelementów

Od wieków warzywa strączkowe mają zastosowanie w polskiej kuchni ze względu na wartości odżywcze. Są smaczne, łatwe w przygotowaniu i występują w wielu różnych odmianach. Do gatunków wykorzystywanych w żywieniu należą: fasola, groch, bób i soczewica. W 2020 r. rośliny strączkowe przeznaczone do konsumpcji uprawiało w Polsce

23 tys. gospodarstw na łącznej powierzchni 117 tys. ha. W strukturze upraw dominowały groch i fasola, natomiast mniejszą rolę odgrywał bób. Uprawa pozostałych roślin strączkowych odbywała się na znacznie mniejszą skalę.

Do unijnego rejestru Chronionych Nazw Pochodzenia wpisane zostały dwa gatunki polskiej fasoli wielokwiatowej: wrzawska i Piękny Jaś z Doliny Dunajca. Do unijnego rejestru Chronionych Oznaczeń Geograficznych wpisano fasolę korczyńską. Jest to miejscowa odmiana fasoli wielokwiatowej. Dzięki specyfice uprawy, zbioru i suszenia cechuje ją wysoka jakość i delikatny smak.

ZNACZENIE CODZIENNYCH DECYZJI ZAKUPOWYCH WSPIERAJĄCYCH FUNKCJONOWANIE POLSKIEGO SEKTORA WARZYWNICZEGO

Rosnąca świadomość konsumentów powoduje, że w ostatnich latach obserwowane są **zmiany preferencji żywieniowych w kierunku nabywania produktów naturalnych, prozdrowotnych, ekologicznych o wysokiej jakości. Do tej grupy produktów niewątpliwie należą warzywa. Ważną rolę odgrywa również rosnący patriotyzm konsumencki**, który coraz częściej znajduje odzwierciedlenie w podejmowaniu codziennych decyzji zakupowych wspierających funkcjonowanie polskiej gospodarki, w tym krajowego rolnictwa.

Wspieramy patriotyzm konsumencki. Budujemy świadomość konsumentów, aby zawsze wybierali polskie produkty, zawsze polskie owoce i warzywa, tak by rósł udział polskiej żywności w koszyku.

Marcin Wroński, Zastępca Dyrektora Generalnego KOWR

Do wsparcia krajowego sektora warzyw niezbędne jest m.in. **dalsze umacnianie pozycji rynkowej jego produktów, poprzez podejmowanie przez konsumentów odpowiedzialnych decyzji zakupowych, a także odpowiednie oznakowanie produktów przez producentów, zakłady przetwórcze i dystrybutorów. Istotna jest również promocja krajowych warzyw na rynkach zagranicznych i rynku polskim, w tym poprzez informację na etykiecie PRODUKT POLSKI oraz dywersyfikacja i rozwijanie zasięgu innych kanałów dystrybucji**, w tym sprzedaży bezpośredniej i rolniczego handlu detalicznego - RHD.

Marzena Trajer
Dyrektor Biura Analiz i Strategii KOWR

TAJWAN – AZJATYCKI TYGRYS OSWAJANY PRZEZ POLSKICH EKSPORTERÓW

Czy kraj, w którym jest obecnie dopiero 111 rok, nie jest oficjalnie uznany za odrębne państwo przez Polskę, a zamieszkują go niecałe 24 mln ludności na powierzchni zbliżonej do województwa mazowieckiego, może być atrakcyjny dla polskiego eksportera? Odpowiedź brzmi – tak! Tajwan, bo o nim mowa, utrzymuje stosunki dyplomatyczne tylko z kilkunastoma państwami na świecie, ale czeka na polskich eksporterów żywności.

Polish Apple Night, 29 kwietnia 2021 r.

Tajwan nie jest krajem rozległych pól i z powodu małego zasobu ziem uprawnych całkowicie uzależnił się od importu żywności. W 2018 r. udział rolnictwa w PKB wyniósł tylko 1,6%¹, uprawia się tam ryż, słodkie ziemniaki, kukurydzę, orzechy arachidowe, trzcinę cukrową, owoce tropikalne, warzywa, soję, herbatę czy betel (orzechy palmy arekowej). To państwo dużych aglomeracji miejskich, wąskiej specjalizacji produkcji, wysoce wyspecjalizowanej siły roboczej. Jest światowym liderem w wytwarzaniu zaawansowanych technologicznie rozwiązań oraz produktów z branży informatyki i elektroniki.

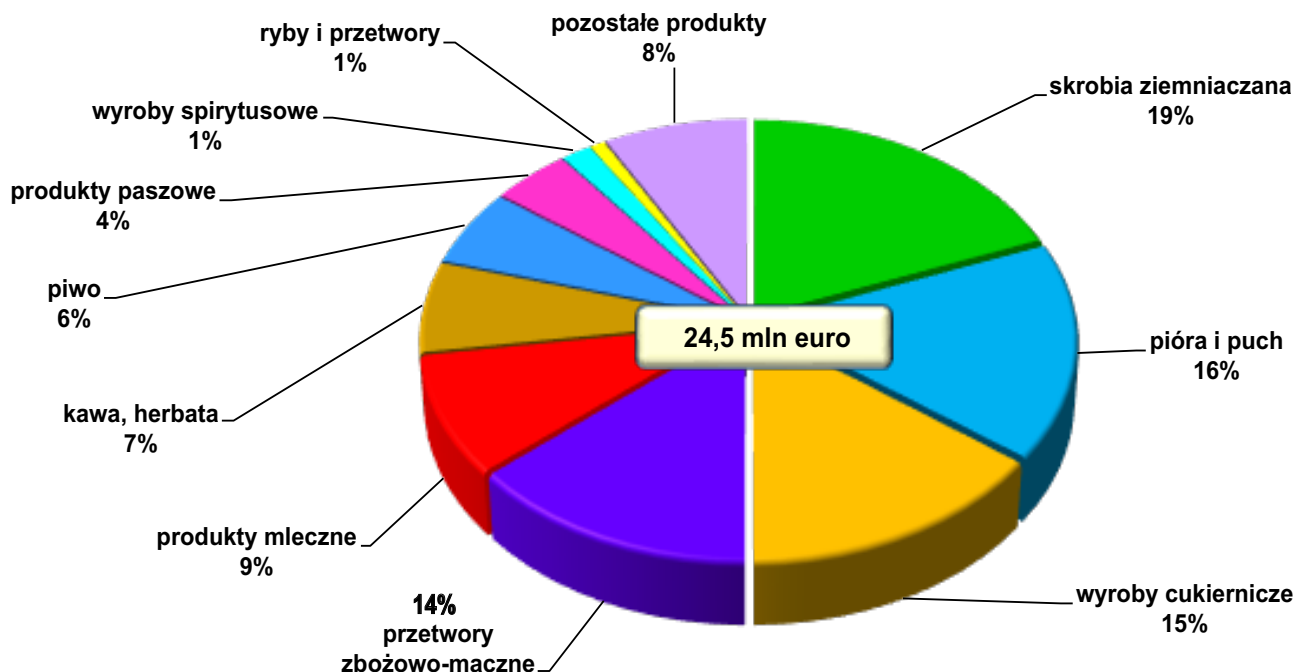
Często nawet nie mamy świadomości, że sprzęt elektroniczny, którym posługujemy się na co dzień, jeśli nawet w całości nie pochodzi z Tajwanu, to przynajmniej część jego podzespołów powstała w tym niewielkim kraju. Dobra wysokiej klasy produkowane są na Tajwanie, zaś produkcja masowa często odbywa się na terenie Chin. Tajwan posiada także dobrze rozwinięty przemysł metalurgiczny oraz maszynowy.

Poziom życia Tajwańczyków jest bardzo wysoki, jeden z wyższych wśród mieszkańców azjatyckich miast w odniesieniu do poziomu zarobków, wysokości cen, a co za tym idzie stanowi o wysokiej sile nabywczej lokalnych konsumentów. Nowy dolar tajwański jest uważany za jedną z najbardziej stabilnych walut. Pandemia COVID-19, która dotknęła nie tylko gospodarki poszczególnych państw, ale też odcisnęła piętno na gospodarce światowej, tylko w niewielkim stopniu zaszkodziła Tajwanowi. Dzięki zaostrzeniu przepisów wjazdowych udało się tam ustrzec przed dużą zachorowalnością, a pomoc rządowa udzielona obywatelom złagodziła negatywne skutki finansowe, jakie mógł odczuć przeciętny mieszkaniec Formozy. Według statystyk własnego Ministerstwa Finansów, Tajwan zajął 16. miejsce wśród światowych gospodarek w handlu w 2021 r. Jest to najwyższa lokata od 16 lat, a przyczyniły się do tego coraz lepsze wyniki w imporcie².

Oczywiście są pewne utrudnienia, jeśli chodzi o współpracę gospodarczą z tym azjatyckim tygrysem. Chiny uważają go za swoją prowincję, dlatego jest nieuznawany za samodzielne

1. Zgodnie z danymi Biura Polskiego w Tajpej, za: <https://poland.tw/web/tajwan/informator-ekonomiczny> (dostęp 18.08.2022 r.).
2. Dane tajwańskiego Ministerstwa Finansów, za: https://www.taiwanembassy.org/pl_pl/post/6903.html (dostęp 18.08.2022 r.).

Struktura towarowa eksportu rolno-spożywczego z Polski na Tajwan w 2021 r.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

państwo przez większość państw czy organizacji międzynarodowych, w tym Unię Europejską. Polska nie ma oficjalnych stosunków dyplomatycznych z Tajwanem, co powoduje, że nie mogą zostać zawarte z nim żadne umowy handlowe na szczeblu rządowym. W styczniu 2020 r. władzę na Tajwanie przejęła ponownie Demokratyczna Partia Postępu (DPP), która popiera zwiększenie niezależności Tajwanu od Chin. Partia rządząca uważa Europę za jednego z trzech głównych partnerów do współpracy (obok USA i Japonii). Jednak to Chiny (wraz z Hongkongiem) wciąż pozostają największym partnerem handlowym Tajwanu³. Wymiana handlowa towarów rolno-spożywczych między Polską a Tajwanem ma jednoznacznie pozytywną dynamikę. Po wybuchu pandemii nastąpiło oczywiście chwilowe załamanie, ale już w 2021 r. zaobserwowano odbicie do poziomu 24,5 mln euro. Daleko jeszcze do powtórzenia wyniku z 2017 r. (33,8 mln euro)⁴, ale tendencja na pewno jest wzrostowa i pozwala z optymizmem patrzeć na nasze kontakty handlowe.

Kwestie importu polskich produktów rolno-spożywczych na rynek tajwański są jednak złożone. Jeśli więcej grup produktów uzyska dostęp do rynku, wartość eksportu z pewnością będzie rosła. Obecnie dopuszczone do rynku są produkty sektora mleczarskiego (mleko, mleko w proszku, sery, jogurty itd.). Zapotrzebowanie na wyroby mleczne jest bardzo duże, obecnie zwłaszcza na masło. Nasz flagowy produkt eksportowy – jabł-

ka – ma bardzo duży potencjał, jeśli chodzi o eksport na rynek Tajwanu, rocznie mieszkańcy konsumują tam około 6–7 kg jabłek na osobę. Polskie jabłka dopuszczono do rynku tajwańskiego pod koniec 2019 r., obecnie już kilkunastu polskich sadowników posiada uprawnienia eksportowe w odniesieniu do tych owoców. KOWR we współpracy z MSZ, PAIH i Biurem Polskim w Tajpej zorganizował szereg konferencji i webinarów promujących eksport polskich jabłek na rynki krajów azjatyckich,

Polskie stoisko narodowe podczas Food Taipei, 22–25 czerwca 2022 r.

3. W 2021 r. Eksport Tajwanu do Chin wraz z Hongkongiem stanowił 42,31% całego eksportu. Za: Informator Ekonomiczny Biura Polskiego w Tajpej (<https://poland.tw/web/taiwan/informator-ekonomiczny> [dostęp 18.08.2022 r.]).

4. Wg danych opracowanych przez Biuro Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych Ministerstwa Finansów, za 2021 r. dane wstępne.

w tym tajwański. W ubiegłym roku Tajwańczycy mieli również okazję spróbować świeżych jabłek pochodzących z firm sadowniczych z uprawnieniami eksportowymi na Tajwan podczas wydarzenia „Polish Apple Night”, zorganizowanego przez Biuro Polskie w Tajpej we współpracy z KOWR. W przedsięwzięciu wzięli udział przedstawiciele instytucji rządowych, lokalnych firm importowych, stowarzyszeń branżowych, sieci handlowych oraz mediów. Wydarzenie promocyjne zostało poprzedzone spotkaniem informacyjnym online, zaś po nim przeprowadzono sesję rozmów B2B online pomiędzy firmami sadowniczymi z Polski a potencjalnymi importerami z Tajwanu.

Aktualnie trwają prace nad otwarciem dostępu do rynku tajwańskiego dla borówki wysokiej z Polski. Dopuszczona do importu jest za to żywność przetworzona, np. soki i napoje, duży potencjał kryje się w przetworach owocowych: dżemach i konfiturach. Zwłaszcza z owoców leśnych czy wiśni, które są dla mieszkańców Formozy owocami cenionymi i luksusowymi, na co dzień niespotykanymi. Tajwańczycy chętnie raczą się napojami produkowanymi z owoców o właściwościach prozdrowotnych, tzw. superfoods. Wyroby cukiernicze stanowią ważny element naszej struktury eksportu (15% w 2021 r.), pięknie opakowane słodycze znajdują wielu odbiorców. Wciąż wzrasta wartość eksportu piwa i wyrobów spirytusowych, tajwańscy konsumenci poznali już smak polskich wódek i nalewek. Może zastanawiać wysoki, aż 19% udział w eksporcie skrobi ziemniaczanej – jednym ze sposobów jej wykorzystania jest produkcja dań gotowych, które są bardzo popularne wśród Tajwańczyków.

Według statystyk własnego Ministerstwa Finansów Tajwan zajął 16. miejsce wśród światowych gospodarek w handlu w 2021 r. Jest to najwyższa lokata od 16 lat, a przyczyniły się do tego coraz lepsze wyniki w imporcie.

Źródło: dane tajwańskiego Ministerstwa Finansów, za: https://www.taiwanembassy.org/pl_pl/post/6903.html (dostęp 18.08.2022 r.)

Od lutego 2014 r. obowiązuje zawieszenie importu polskiej wieprzowiny (w związku z występowaniem afrykańskiego pomoru świń). Szansą na powrót na tajwański rynek są rozmowy dotyczące wprowadzenia do obrotu mięsa poddanego odpowiedniej obróbce termicznej. W grudniu 2016 r. zawieszono z kolei eksport polskiego drobiu, ze względu na występowanie wirusa ptasiej grypy w naszym kraju. Trwają starania o uznanie regionalizacji ptasiej grypy, tak abyśmy mogli wznowić eks-

Odwiedzający targi Food Taipei mogli zapoznać się z ofertą polskich firm.

Prezentowano: słodycze, soki, wafle zbożowe, zdrową żywność, przetwórstwo owoców runa leśnego, przetwórstwo owocowo-warzywne oraz alkohole

port⁵. Tajwańczycy oprócz mięsa kurzego czy indyczego są również smakoszami gęsiny, dlatego dla polskich producentów jest to interesujący kierunek eksportu. Zakaz importu drobiu nie dotyczy produktów ubocznych powstających przy uboju, na Tajwan eksportujemy puch i pierze, z których powstają kołdry czy poduszki, cieszące się w azjatyckich krajach niesłabnącą popularnością.

Mieszkańcy Tajwanu cenią sobie produkty żywnościowe o wysokiej jakości, bez dodatków chemicznych, naturalne, prozdrowotne. Co ważne, dla takich produktów potrzebne jest atrakcyjne opakowanie, które wyróżni je na sklepowej półce, przyciągnie uwagę konsumenta i zachęci go do zakupu. Tajwan to kraj bardzo odległy, co wpływa na duże koszty transportu towarów, wyklucza możliwość sprzedaży towarów łatwo psujących się czy o krótkim terminie przydatności do spożycia. Oprócz odległości geograficznej dzieli nas także odległa kultura, co przekłada się na sposób nawiązywania relacji handlowych, ich podtrzymywania oraz prowadzenia biznesu. KOWR próbuje przybliżyć polskim eksporterom rynek Tajwanu – w czerwcu br. zorganizował podczas targów „Food Taipei” stoisko narodowe, na którym zwiedzający mogli poznać polską żywność. Jeśli sytuacja pandemiczna na świecie się ustabilizuje, być może w kolejnych edycjach targów naszym producentom uda się osobiście w nich uczestniczyć.

Marta Czaban

Starszy Specjalista
Wydział Współpracy Międzynarodowej
Departament Wsparcia Eksportu KOWR

5. Wymagania importowe państw trzecich (w tym obowiązujące zakazy) można znaleźć na stronie GIW w aktualizowanej na bieżąco tabeli oraz w zakładkach dotyczących konkretnych krajów (<https://www.wetgiw.gov.pl/handel-eksport-import/zywnosc-pochodzenia-zwierzecego-wywoz>).

SYTUACJA NA RYNKACH ROLNYCH

RYNEK ZBÓŻ

Według prognozy Departamentu Rolnictwa Stanów Zjednoczonych (USDA) opublikowanej w sierpniu 2022 r. globalne zbiory zbóż (bez ryżu) w sezonie 2022/2023 mogą się ukształtować na poziomie blisko 2,25 mld ton, o 1,5% niższym niż w sezonie 2021/2022¹. Światowe zapotrzebowanie na zboże prognozowane jest na 2,26 mld ton, o 1% mniej niż sezon wcześniej. W tej sytuacji zapasy zbóż na koniec bieżącego sezonu ulegną obniżeniu o 2,5%, do 599 mln ton. Zbiory zbóż w UE-27 w sezonie 2022/2023 według USDA są szacowane na poziomie blisko 273 mln ton, o 7% niższym niż w sezonie 2021/2022. Będą one jednak o 13 mln ton większe od prognozowanego zużycia. Przewidywane duże zapotrzebowanie importowe przyczyni się do zwiększenia eksportu ziarna z rynku unijnego.

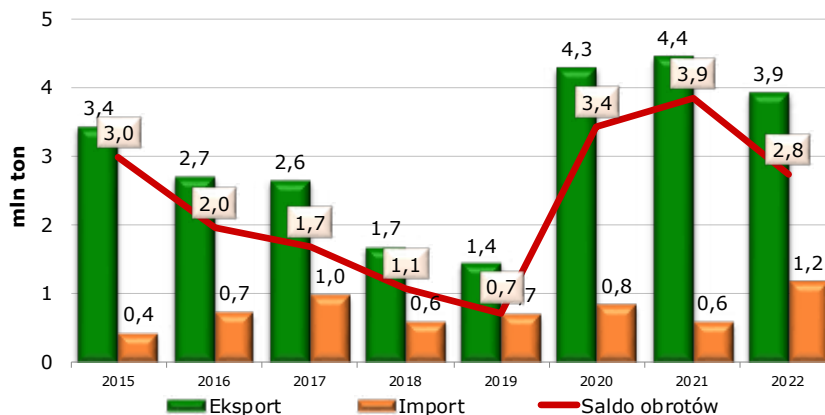
Według USDA w krajach WNP zbiory zbóż ogółem w sezonie 2022/2023 mogą ukształtować się na poziomie 226 mln ton, o 5,5% niższym niż w sezonie 2021/2022. W Ukrainie zbiory zbóż ulegną prawdopodobnie obniżeniu o 34%, do 57 mln ton, natomiast w Rosji mogą wzrosnąć o 13,5%, do 129 mln ton.

W sezonie 2022/2023 zbiory zbóż paszowych na świecie szacowane są na poziomie blisko 1,47 mld ton, o 2% niższym niż w poprzednim sezonie, w tym kukurydzy – 1,18 mld ton i żyta – 12 mln ton (spadek odpowiednio o 3% i 2%). Zbiory pozostałych zbóż mogą być większe niż w sezonie 2021/2022. Mniejsze zbiory zbóż są prognozowane m.in.: w Ukrainie (o 30%, 37,5 mln ton), Australii (o 18%, 15 mln ton), USA (o 6%, 376,5 mln ton), Chinach (o 1%, 279 mln ton) i UE (o 9%, 141 mln ton).

Według USDA globalne zbiory pszenicy w sezonie 2022/2023, tak jak w poprzednim sezonie, mogą wynieść blisko 780 mln ton. USDA przewiduje, że wzrost może nastąpić głównie w Kanadzie (o 62%, do 35 mln ton), Brazylii (o 13%, do 9 mln ton), Kazachstanie (o 10%,

do 13 mln ton), USA (o 8%, do 48,5 mln ton) i Chinach (o 1%, do 138 mln ton). Mniejsze zbiory tego zboża są prognozowane m.in.: w Argentynie (o 16%, 19 mln ton), Australii (o 9%, 33 mln ton), Indiach (o 6%, 103 mln ton) oraz w UE (o 4,5%, 132 mln ton). Duże znaczenie dla rynku globalnego mają prognozy zbiorów pszenicy w Rosji i Ukrainie. W sezonie 2022/2023 zbiory pszenicy w Rosji mogą osiągnąć poziom 88 mln ton, o 17% wyższy niż w sezonie 2021/2022, co stanowić będzie 11% globalnych zbiorów. Zapotrzebowanie na pszenicę w Rosji jest znacząco mniejsze od produkcji. W tej sytuacji kraj ten będzie miał duże możliwości eksportowe. Ważnym producentem pszenicy jest również Ukraina. W sezonie 2022/2023 zbiory tego zboża w Ukrainie, w porównaniu z poprzednim sezonem, prawdopodobnie ulegną obniżeniu o 41%, do 19,5 mln ton. Zbiory pszenicy w Ukrainie, nawet po drastycznym obniżeniu wolumenu produkcji na skutek działań wojennych, są większe od zapotrzebowania tego kraju na ziarno.

Polski handel zagraniczny ziarnem zbóż w okresie styczeń-czerwiec

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych Ministerstwa Finansów, za 2022 r. dane wstępne.

do 13 mln ton), USA (o 8%, do 48,5 mln ton) i Chinach (o 1%, do 138 mln ton).

Ukraina jest szóstym na świecie producentem kukurydzy. Zapotrzebowanie wewnętrzne na kukurydzę było relatywnie niewielkie, co pozwalało na eksport znacznych ilości tego ziarna. W sezonie 2022/2023 zbiory kukurydzy w Ukrainie, w porównaniu z poprzed-

nim sezonem, również ulegną zmniejszeniu (o 29%) i wyniosą 30 mln ton. Stanowiąc one będą 2,5% zbiorów na świecie. Prowadzone działania wojenne w Ukrainie utrudniają zagospodarowanie zgromadzonych zapasów zbóż. W sezonie 2022/2023 przewidywany jest 41,5% spadek eksportu zbóż z Ukrainy, do 11 mln ton. Wywóz kukurydzy w sezonie 2022/2023 ukształtuje się na poziomie 12,5 mln ton wobec 24,5 mln ton w sezonie 2021/2022 (spadek o 49%), a jęczmienia na poziomie blisko 2 mln ton wobec 5,7 mln ton w poprzednim sezonie (spadek o 68%). Ogółem w sezonie 2022/2023 eksport zbóż może obniżyć się o 49%, do 25 mln ton. W Polsce w 2022 r. zbiory zbóż podstawowych z mieszankami (bez kukurydzy, prosa i gryki) mogą ukształtować się na poziomie 26,6 mln ton wobec 27 mln ton w 2021 r. Zbiory pszenicy oszacowano na rekordowym poziomie 13,1 mln ton, o 8% wyższym niż w poprzednim roku, a pszenżyta – 5,5 mln ton, o blisko 2% wyższym. Mniejsze od ubiegłorocznych szacowane są natomiast zbiory pozostałych zbóż. Żyta może zostać zebrane blisko 2,4 mln ton, a jęczmienia 2,8 mln ton, odpowiednio o 5% i 7% mniej. Zbiory owsa mogą obniżyć się o 8%, do 1,5 mln ton, a mieszanek zbożowych – o około 43%, do 1,3 mln ton².

1. FAS USDA, Grain: World Markets and Trade, August 2022.

2. Informacja Sygnalna GUS, Wstępny szacunek głównych ziemiopłodów rolnych i ogrodniczych w 2022 r., publikacja z 29.07.2022 r.

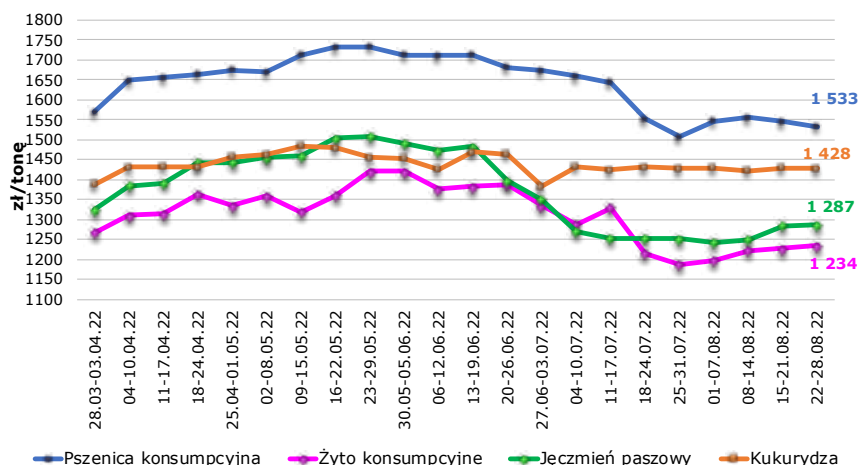
Z informacji GUS wynika, że powierzchnia uprawy kukurydzy w 2022 r. może być o 18% większa od ubiegłorocznej i wynieść blisko 1,2 mln ha.

Polska jest samowystarczalna w produkcji zbóż. Wskaźnik samowystarczalności w tym zakresie w ostatnich latach jest zróżnicowany i zależy przede wszystkim od poziomu zbiorów oraz od zapotrzebowania wewnętrznego – głównie na cele paszowe. Od sezonu 2012/2013 generowane są znaczące nadwyżki ziarna, co przyczyniło się m.in. do zwiększenia krajowego eksportu. Wskaźnik samowystarczalności w produkcji zbóż w sezonie 2022/2023 jest szacowany na poziomie 140% i jest nieco wyższy niż w sezonie 2021/2022.

Szacuje się, że zapotrzebowanie na ziarno zbóż w Polsce w sezonie 2022/2023, może być o około 1,5% większe niż w poprzednim sezonie i wynieść 25,5 mln ton³. Tradycyjnie, największą pozycją po stronie rozchodów jest zużycie zboża na cele paszowe. Spasanie zbóż w sezonie 2022/2023 prawdopodobnie zmniejszy się o blisko 1%, do 14,6 mln ton na skutek redukcji pogłowia trzody chlewnej. Prawdopodobnie nastąpi wzrost zużycia zbóż do siewu oraz w przemyśle. Równocześnie może ulec zwiększeniu wykorzystanie ziarna w przemyśle spożywczym, z uwagi na wzrost liczby obywateli z Ukrainy na obszarze Polski. W sezonie 2021/2022 duża konkurencja na rynkach zagranicznych oraz ograniczenie podaży zbóż w kraju przyczyniły się do obniżenia eksportu ziarna, głównie pszenicy. Eksport ziarna zbóż w sezonie 2021/2022 ukształtował się na poziomie blisko 8 mln ton, o 13% niższym niż w poprzednim sezonie. W tym czasie import ziarna zbóż do Polski wyniósł 1,7 mln ton i był o 27% większy niż w sezonie 2020/2021. Saldo handlu zagranicznego ziarnem zbóż w sezonie 2021/2022 było dodatnie, ale w porównaniu z poprzednim sezonem uległo obniżeniu o 20%, do 6,3 mln ton.

Na początku 2022 r. obroty handlowe ziarnem zbóż na rynku krajowym były niewielkie. Dopiero po agresji Rosji na Ukrainę zwiększył się popyt ze strony importerów, co skutkowało rosnącym eksportem zbóż z Polski, który był jednak mniejszy niż przed rokiem.

Ceny netto zakupu zbóż

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych ZSRIR MRIRW.

W okresie styczeń–czerwiec 2022 r. za granicę wywieziono 3,9 mln ton ziarna zbóż, o 12% mniej niż przed rokiem⁴.

W pierwszym półroczu 2022 r. w asortymencie wywozu kukurydza stanowiła 51%, pszenica – 34%, pszenżyto – 5%, a żyto – 4%. Krajowi eksporterzy lokowali zboże głównie na rynku unijnym (76% wywiezionego ziarna ogółem), przede wszystkim w Niemczech (1,9 mln ton – 49% eksportu ziarna) i w Niderlandach (406 tys. ton – 10%). Ważnym kierunkiem eksportu ziarna zbóż na rynki krajów trzecich była Wielka Brytania (199 tys. ton – 5% eksportu ziarna ogółem) oraz Nigeria (114,5 tys. ton, 3%).

W okresie styczeń–czerwiec 2022 r. największy wolumen wywozu w przypadku pszenicy odnotowano do krajów członkowskich UE (689 tys. ton, 52% eksportu tego ziarna). Ważnymi odbiorcami pszenicy były Niemcy (484,5 tys. ton, 37% eksportu tego zboża) oraz Hiszpania (71 tys. ton, 5%). Spośród krajów trzecich najczęściej pszenicy sprzedano do Nigerii (114,5 tys. ton, 9%), RPA (93 tys. ton, 7%) i Maroka (79 tys. ton, 6%).

Niemcy były także głównym odbiorcą jęczmienia i kukurydzy z Polski (odpowiednio 67 tys. ton i 999 tys. ton, po około 50% eksportu tych zbóż) oraz żyta (155 tys. ton, 91%). Najwięcej owsa dostarczono do Niderlandów (49,5 tys. ton, 64% eksportu tego zboża) oraz Niemiec (19 tys. ton, 25%).

W pierwszym półroczu 2022 r. import ziarna zbóż do Polski ukształtował się na poziomie blisko 1,2 mln ton, o 98% wyższym niż w tym samym okresie przed rokiem. Najwięcej przywieziono kukurydzy, która stanowiła 64% wolumenu importu ziarna zbóż ogółem. W strukturze importu pszenica stanowiła 20%, jęczmień – 13%, a żyto – 1%.

W okresie od stycznia do czerwca 2022 r. przywóz ziarna zbóż odbywał się przede wszystkim z krajów trzecich (756,5 tys. ton, 64% importu tego ziarna). Z Ukrainy zaimportowano blisko 686 tys. ton ziarna zbóż (58% importu ziarna ogółem), głównie kukurydzę (654 tys. ton – 87% importu tego zboża ogółem i ponad 95% importu zbóż z Ukrainy). Do Polski sprowadzono również żyto, które w 97% pochodziło z Ukrainy (10 tys. ton), natomiast import ukraińskiej pszenicy wyniósł 6 tys. ton, co stanowiło 3% polskiego importu ogółem tego zboża. Tak jak w latach wcześniejszych, zboża importowano także ze Słowacji (124 tys. ton – 11% importu ziarna, w tym 89,5 tys. ton pszenicy) oraz z Czech (108 tys. ton – 9%, w tym 91 tys. ton pszenicy). Jęczmień przywożono przede wszystkim z Danii (55 tys. ton, 36% importu tego ziarna) i w Wielkiej Brytanii (23 tys. ton, 15%).

Konflikt zbrojny w Ukrainie miał duży wpływ na światowe ceny zbóż, które w okresie wiosenno-letnim na giełdach zagranicznych osiągnęły bardzo wysoki poziom. Jednocze-

3. Szacunek zespołu IERiGZ-PIB, GUS, MRIRW oraz KOWR.

4. Wyniki polskiego handlu zagranicznego asortymentem zbożowym dotyczą wybranych towarów z pozycji CN 1001, 1002, 1003, 1004, 1005, 1007, 1008 i zostały obliczone na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów. Wyniki te obejmują wymianę z państwami UE i krajami trzecimi.

śnie zwiększyły się nakłady ponoszone na potrzeby produkcji rolnej, z uwagi na wzrost cen nośników energii, paliw oraz nawozów i środków ochrony roślin. W efekcie globalnie ceny zbóż utrzymują się na poziomie zdecydowanie wyższym niż w latach poprzednich, również w Polsce. Po rozpoczęciu żniw podaż ziarna z nowych zbiorów przyczyniła się do niewielkiego spadku cen. W lipcu 2022 r. średnia cena pszenicy w kraju według GUS ukształtowała się na poziomie 1 557 zł/t, o 7% niższym niż przed miesiącem, ale o 82% wyższym niż w analogicznym miesiącu 2021 r. Średnia cena jęczmienia wyniosła 1 250 zł/t i była o 11% niższa niż miesiąc wcześniej, ale o 78% wyższa niż przed rokiem. Za żyto w skupie średnio w kraju płacono 1 270 zł/t, o 7,5% mniej niż przed miesiącem, ale o 83,5% więcej niż przed rokiem. Za kukurydzę uzyskiwano 1 361 zł/t, o 1% mniej niż w czerwcu 2022 r., ale o 34,5% więcej niż rok wcześniej.

Skala sezonowego spadku nie była duża, z uwagi na utrzymujący się popyt na zboże oraz dużą niepewność, co do możliwości znaczącego eksportu ziarna z Ukrainy.

W sierpniu 2022 r. na rynku krajowym notowano tygodniowe wahania cen. W czwartym tygodniu sierpnia 2022 r. w zakładach zbożowych objętych monitoringiem Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW cena pszenicy konsumpcyjnej ukształtowała się na poziomie 1533 zł/t, o 2% wyższym niż przed miesiącem. Za żyto konsumpcyjne płacono 1 234 zł/t, o 4% więcej niż miesiąc wcześniej. W tym czasie cena jęczmienia paszowego wzrosła o 3%, do 1 287 zł/t. W porównaniu z cenami sprzed roku ziarno żyta było droższe o 63%, pszenicy – o 57%, a jęczmienia – o 60%.

Podaż kukurydzy w kraju w sierpniu 2022 r. była zmniejszona, ponieważ zapasy uległy obniżeniu, a zbiory tego zboża odbywają się jesienią. W czwartym tygodniu sierpnia 2022 r. za kukurydzę, tak jak miesiąc wcześniej, średnio w kraju uzyskiwano 1428 zł/t. Było to jednak o 39% więcej niż rok wcześniej.

Przesłanki rynkowe wskazują, że po żniwach stan zasobów zbóż na świecie będzie mniejszy niż przed rokiem, co przy dużym globalnym popycie importowym, może po-

budzać ceny do wzrostu. Sytuacja na rynku zbóż będzie nadal niestabilna. Czynnikiem przemawiającym za spadkiem cen są: wznowienie ukraińskiego eksportu drogą morską, konflikt dyplomatyczny na linii USA-Chiny oraz zagrożenie globalną recesją, natomiast za wzrostem cen przemawiają: suche i upalne lato w Europie Zachodniej i w pasie upraw kukurydzy i soi w USA oraz silny popyt międzynarodowy na zboża, również z UE. W tej sytuacji zmiany cen na rynkach zagranicznych będą miały duży wpływ na ceny zbóż w Polsce. Silną presję na krajowe ceny będzie wywierała także sytuacja w krajach ościennych.

RYNEK WIEPRZOWINY

Departament Rolnictwa Stanów Zjednoczonych (USDA) w prognozie z lipca 2022 r. przewiduje, że w 2022 r. globalna produkcja wieprzowiny może być o 2,9% większa niż w 2021 r. i osiągnąć 110,7 mln ton. Jej wzrost będzie wynikiem głównie zwiększenia produkcji w Chinach (o 9%, do 51,8 mln ton), które odpowiadają za blisko połowę światowej podaży wieprzowiny. Wzrost produkcji przewidywany jest także w Meksyku (o 3,4%, do 1,5 mln ton). Równocześnie spadek produkcji prognozowany jest m.in. w Brazylii (o 0,6%, do 4,3 mln ton), UE (o 4,4%, do 22,6 mln ton) i USA (o 1,9%, do 12,3 mln ton)⁵.

Unia Europejska jest dużym producentem żywca wieprzowego. Jednak w 2021 r. wysokie nakłady ponoszone przez unijnych producentów na hodowlę, gorsze perspektywy eksportu (głównie do Chin), jak również utrzymujący się afrykański pomór świń (ASF)

w połączeniu z niskimi cenami wieprzowiny doprowadziły do redukcji unijnego pogłowia świń. W grudniu 2021 r. wyniosło ono 141,7 mln szt. i było o 3% mniejsze niż przed rokiem⁶.

Zgodnie z prognozą Komisji Europejskiej w 2022 r. produkcja wieprzowiny w Unii Europejskiej wyniesie 22,5 mln ton i będzie o 4,7% mniejsza niż w 2021 r. Oczekuje się, że spadek produkcji będzie najsilniejszy w Niemczech, Polsce i we Włoszech. Produkcja w Belgii może być o około 3% mniejsza, a w Niderlandach prawdopodobnie pozostanie stabilna, podczas gdy w Hiszpanii może wzrosnąć o 3%⁷.

W Polsce według danych ARiMR (stan na 30 sierpnia 2022 r.) pogłowia świń wyniosło blisko 9,6 mln szt. i było o 8,7% mniejsze niż w analogicznym okresie 2021 r. Liczba gospodarstw utrzymujących świnię, w porównaniu ze stanem sprzed roku, uległa redukcji z 74,3 tys. do 59,8 tys. Konsekwencją ograniczania pogłowia świń na rynku krajowym był spadek ubojów trzody chlewnej. W pierwszym półroczu 2022 r. uboje przemysłowe świń wyniosły 1,2 mln ton w wadze żywej (930 tys. ton wbc.) i były o 9% mniejsze niż przed rokiem.

W 2022 r. znaczny spadek popytu na asortyment wieprzowy ze strony Chin skutkuje zmniejszeniem unijnego eksportu produktów wieprzowych do krajów trzecich. W okresie styczeń-maj 2022 r. poza obszar celny UE wyeksportowano 2,2 mln ton asortymentu wieprzowego (w ekwiwalencie tusz), o 24% mniej niż w analogicznym okresie 2021 r. Spadek dostaw do Chin (o 62%, do 568 tys.

Udział eksportu (wyrażonego w ekwiwalencie tusz) w produkcji wieprzowiny w Polsce

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Produkcja (tys. ton)	1 836	1 880	1 894	1 973	1 866	1 853	1 869
Eksport (tys. ton)	651	700	799	819	751	721	699
Udział eksportu w produkcji	35%	37%	42%	42%	40%	39%	37%

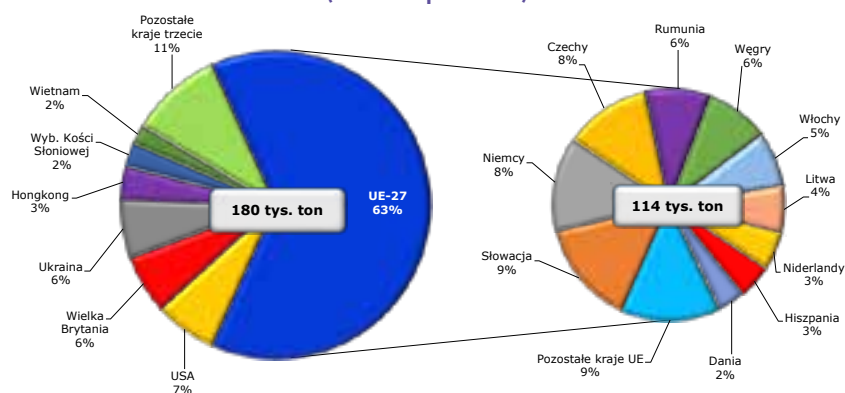
Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych GUS, IERIGŻ-PIB i Ministerstwa Finansów.

5. Livestock and Poultry: World Markets and Trade, USDA FAS, 12 July 2022.

6. Dane EUROSTAT, data odczytu 18.08.2022 r.

7. Short-term Outlook for EU Agricultural Markets in 2022, Summer 2022, Edition No 33.

Kierunki eksportu mięsa wieprzowego* z Polski w okresie styczeń-czerwiec 2022 r. (w wadze produktu)

* kod CN 0203.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów.

ton) nie został zrekompensowany większym eksportem do Wielkiej Brytanii (o 3%, do 362 tys. ton), Japonii (o 54%, do 207 tys. ton), Filipin (o 31%, do 208 tys. ton) i Korei Południowej (o 71%, do 155 tys. ton). Jednocześnie od stycznia do maja 2022 r. kraje członkowskie (UE-27) zaimportowały z krajów pozaunijnych 80 tys. ton produktów wieprzowych (w ekwiwalencie tusz), o 41% więcej niż przed rokiem⁸.

Polska jest ważnym producentem wieprzowiny w Unii Europejskiej i szóstym jej eksporterem poza obszar celny UE⁹. Średniorocznie około 40% krajowej produkcji wieprzowiny przeznaczane jest na rynki zagraniczne.

W pierwszym półroczu 2022 r. z Polski za granicę sprzedano 313 tys. ton produktów wieprzowych (w ekwiwalencie tusz), o 11% mniej niż przed rokiem. Jednak z uwagi na notowany na początku 2022 r. w Polsce oraz na rynku międzynarodowym wyższy poziom cen asortymentu wieprzowego, w porównaniu z analogicznym okresem 2021 r., przychody uzyskane z eksportu były o 6% wyższe i wyniosły 827 mln euro (3,1 mld zł)¹⁰. Przedmiotem krajowego eksportu było głównie świeże i mrożone mięso wieprzowe (57% udziału w wolumenie eksportu). W okresie sześciu miesięcy 2022 r. za granicę sprzedano 180 tys. ton mięsa wieprzowego (w wadze produktu) za 385 mln euro, w większości do państw UE (63%

wolumenu). Największymi unijnymi odbiorcami tego asortymentu były: Słowacja (9% udziału, 17 tys. ton), Niemcy i Czechy (po 8% udziału, odpowiednio 15 tys. ton i 14 tys. ton), Rumunia i Węgry (po 6% udziału, po około 10 tys. ton). Mięso wieprzowe sprzedawano również poza obszar celny UE, głównie do: USA (7%, 12 tys. ton), Wielkiej Brytanii i Ukrainy (po 6%, po 11 tys. ton). Polska od roku 2008 jest importers netto produktów wieprzowych. W pierwszym półroczu 2022 r. do Polski przywieziono 508 tys. ton produktów wieprzowych (w ekwiwalencie tusz) za 983 mln euro (3,7 mld zł), w obu przypadkach o około 14% więcej niż przed rokiem. Przedmiotem importu było głównie mięso i żywiec. W pierwszym półroczu 2022 r. import trzody chlewnej do Polski zmniejszył się o 8%, do 3,2 mln szt. (w tym import prosiąt i warchlaków wyniósł 2,85 mln szt.). Żywiec przywożono głównie z Danii oraz niewielkie ilości z Niemiec i Holandii.

Zarówno na rynku wewnętrznym UE, jak i w Polsce od marca 2022 r. utrzymuje się wzrostowa tendencja cen skupu żywca wieprzowego (z niewielką obniżką odnotowaną w maju br.). Wzrost cen spowodowany jest wysokimi kosztami produkcji (pasz, energii, transportu) przy jednoczesnym zmniejszeniu podaży żywca na rynku na skutek spadku pogłowia. Dodatkowym czynnikiem cenotwórczym jest wojna tocząca się na te-

renie Ukrainy i związane z nią obawy o bezpieczeństwo żywnościowe. W lipcu 2022 r. (dane GUS) krajowi dostawcy za trzodę chlewną uzyskiwali przeciętnie 7,21 zł/kg, o 4% więcej niż w czerwcu br. oraz o 41% więcej niż przed rokiem. Dalszy wzrost cen żywca wieprzowego na krajowym rynku notowany był również w sierpniu br. W dniach 22-28 sierpnia 2022 r. w zakładach mięsnych objętych monitoringiem Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW trzodę chlewną kupowano po 7,62 zł/kg, o 8% drożej niż przed miesiącem oraz o 56% drożej niż przed rokiem

RYNEK WOŁOWINY

Według lipcowej prognozy Departamentu Rolnictwa Stanów Zjednoczonych (USDA) w całym 2022 r. globalna produkcja wołowiny wzrośnie o 1%, do 58,7 mln ton. Wzrost produkcji będzie stymulowany m.in. przez wysokie ceny wołowiny na świecie, odradzający się popyt na wołowinę w sieciach HoReCa po pandemii oraz prognozy rozwoju produkcji na rynkach u części największych globalnych producentów, m.in.: w Australii (wzrost o 9%, do 2,1 mln ton), Brazylii (o 3,7%, do 9,9 mln ton), Meksyku (o 1,4%, do 2,2 mln ton) i Chinach (o 1,7%, do 7,1 mln ton). W Stanach Zjednoczonych produkcja prawdopodobnie utrzyma się na poziomie z 2021 r., tj. 12,7 mln ton, a zmniejszy się w Argentynie (o 1,3%, do 2,96 mln ton) i Unii Europejskiej – o 1,7% (do 6,8 mln ton)¹¹. Spadek produkcji wołowiny w UE potwierdzają dane Komisji Europejskiej, która w krótkoterminowej prognozie z lipca 2022 r. przewiduje, że w 2022 r. produkcja wołowiny w UE-27 może wynieść 6,85 mln ton, o 0,5% mniej niż w 2021 r.¹² Będzie to efekt m.in. redukcji o 1%, do 75,7 mln szt. pogłowia bydła w UE w grudniu 2021 r. oraz wysokich cen pasz i nośników energii. W Polsce według danych ARiMR pogłowia bydła (stan na 30 sierpnia 2022 r.) wyniosło blisko 6,7 mln szt. i było o 1,8% większe niż w analogicznym okresie 2021 r. Równocze-

8. Pigmeat CMO Committee, 25 August 2022.

9. Według danych Komisji Europejskiej za pięć miesięcy 2022 r. pierwsze pięć miejsc pod względem wolumenu eksportu zajmowały kolejno: Hiszpania, Dania, Niderlandy, Niemcy, Francja.

10. Wyniki polskiego handlu zagranicznego asortymentem wieprzowym dotyczą świni gatunków domowych i produktów z tych zwierząt, tj. wybranych towarów z pozycji CN: 0103, 0203, 0209, 1601, 1602 oraz 0210 i zostały obliczone przez analityków Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów. Wyniki te obejmują wymianę z państwami UE i krajami trzecimi. Wolumen przedstawiono w ekwiwalencie tusz.

11. Livestock and Poultry: World Markets and Trade, USDA FAS, 12 July 2022.

12. Short-term Outlook for EU Agricultural Markets in 2022, Summer 2022, Edition No 33

śnie liczba gospodarstw utrzymujących bydło, w porównaniu ze stanem sprzed roku, uległa redukcji z 351,6 tys. do 339,7 tys. Wzrost krajowego pogłowia znajduje potwierdzenie w liczbie ubijanego bydła. W okresie styczeń–czerwiec 2022 r. do uboju dostarczono 887,5 tys. szt. bydła, o 0,6% więcej niż w pierwszym półroczu 2021 r. Jednak średnia masa tuszy przeznaczonej do uboju była niższa niż przed rokiem, m.in. ze względu na wysokie ceny pasz, co skutkowało spadkiem ubojów liczonych w wadze żywej. W analizowanym okresie uboje przemysłowe bydła (bez cieląt) wyniosły 539 tys. ton w wadze żywej (282 tys. ton wbc.) i były o 0,7% mniejsze niż przed rokiem. Polska posiada wysoki stopień samowystarczalności żywnościowej na rynku wołowiny (liczonej jako relacja produkcji ogółem do zużycia wewnętrznego), która w ostatnich pięciu latach kształtowała się na poziomie 352–456%. Wysoki poziom tego wskaźnika wynika z niewielkiego, wynoszącego około 3 kg, krajowego spożycia wołowiny na jednego mieszkańca w stosunku do dużego wolumenu produkcji. Powstała w ten sposób nadwyżka podaży nad popytem pozwala na sprzedaż za granicę ponad 80% produkowanego w kraju asortymentu wołowego. Polska jest ważnym unijnym eksporterem wołowiny do krajów trzecich, jednak większość (ponad 85%) wolumenu asortymentu wołowego eksportowanego z Polski znajduje na

Udział eksportu (wyrażonego w ekwiwalencie tusz) w produkcji wołowiny w Polsce

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Produkcja (tys. ton)	477	501	562	573	567	566	555
Eksport (tys. ton)	446	437	490	480	476	483	479
Udział eksportu w produkcji	94%	87%	87%	84%	84%	85%	86%

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych GUS, IERIGZ-PIB i Ministerstwa Finansów.

bywców w krajach UE. W pierwszym półroczu 2022 r. z Polski wywieziono 231 tys. ton produktów wołowych i cielęcych (w ekwiwalencie tusz), o 4% mniej niż przed rokiem¹³. Przychody z eksportu produktów wołowych wzrosły o 38%, do 1,1 mld euro (5,2 mld zł). Przedmiotem eksportu było głównie mięso wołowe (blisko 90% udziału), którego eksport wyniósł 178 tys. ton (w wadze produktu) i był o 5% mniejszy niż przed rokiem. Mięso wołowe sprzedawano głównie do krajów UE-27 (87% udziału w wolumenie), m.in.: do Niemiec i Włoch (po 19%, po 34 tys. ton), Niderlandów i Francji (po 8%, odpowiednio 15 tys. ton i 14 tys. ton) i Hiszpanii (7%, 12 tys. ton), a spoza UE – do Wielkiej Brytanii (5%, 9 tys. ton), Izraela (4%, 7 tys. ton) i Japonii (2%, 4 tys. ton). W okresie styczeń–czerwiec 2022 r. do Polski zaimportowano 32 tys. ton produktów wołowych i cielęcych (w ekwiwalencie tusz) za

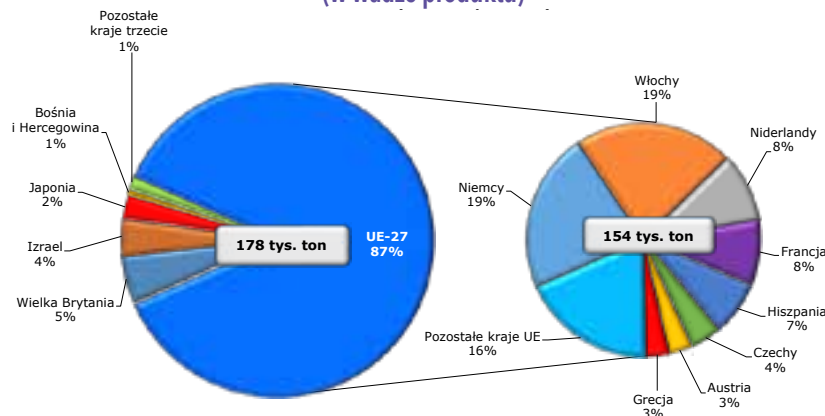
147 mln euro (678 mln zł), odpowiednio o 33% i 75% więcej niż przed rokiem. Duża dynamika wzrostu wartości obrotów handlowych była spowodowana znacząco wyższymi cenami transakcyjnymi wołowiny w pierwszej połowie 2022 r. w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego. Od początku 2021 r. do maja 2022 r. ceny zakupu bydła rzeźnego, zarówno na rynku unijnym, jak i w Polsce systematycznie rosły, stymulowane zwiększonym popytem na asortyment wołowy, przy ograniczonej podaży oraz wysokich kosztach produkcji. W dwóch kolejnych miesiącach notowany był spadek średnich cen żywca wołowego. Według danych GUS w lipcu 2022 r. krajowym dostawcom za bydło ogółem (bez cieląt) płacono przeciętnie 10,74 zł/kg, a za młode bydło – 10,79 zł/kg, w obu przypadkach o 2% mniej niż w czerwcu 2022 r. Jednak w odniesieniu do cen uzyskiwanych przed rokiem bydło ogółem było droższe o 45%, a młode bydło – o 43%.

W sierpniu 2022 r. (według danych ZSRIR MRiRW) tygodniowe ceny skupu bydła wykazywały wzrost. W dniach 22–28 sierpnia 2022 r. zakłady mięsne skupowały żywca wołowy przeciętnie po 11,23 zł/kg, o 3% drożej niż przed miesiącem oraz o 43% drożej w porównaniu z analogicznym tygodniem 2021 r.

RYNEK DROBIU

Według danych USDA w całym 2022 r. produkcja mięsa kurzego wzrosła o 0,5%, do 101 mln ton. Równocześnie konsumpcja tego gatunku mięsa wzrosła nieznacznie (o 0,2%) i osiągnęła 98,4 mln ton¹⁴. Przewidywany przyrost produkcji i konsumpcji na

Kierunki eksportu mięsa wołowego* z Polski w okresie styczeń–czerwiec 2022 r. (w wadze produktu)

* kod CN 0201 i 0202.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów.

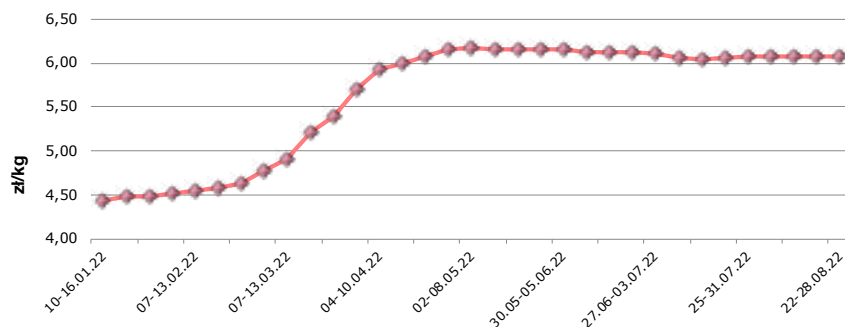
13. Wyniki polskiego handlu zagranicznym asortymentem wołowym i cielęcym dotyczą bydła gatunków domowych i produktów z tych zwierząt, tj. wybranych towarów z pozycji CN: 0102, 0201, 0202 oraz 1602 oraz 0210 i zostały obliczone przez analityków Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów. Wyniki te obejmują wymianę z państwami UE i krajami trzecimi. Wolumen przedstawiono w ekwiwalencie tusz.

14. Livestock and Poultry: World Markets and Trade, USDA FAS, July 12, 2022.

świecie w 2022 r. będzie więc wolniejszy niż w latach poprzednich z uwagi na kumulację niekorzystnych czynników takich jak: wysokie ceny pasz i nośników energii, ogniska grypy ptaków czy ograniczenia logistyczne, które wprowadzono, aby zahamować rozprzestrzenianie się koronawirusa.

Komisja Europejska prognozuje, że w całym 2022 r. produkcja drobiu w UE utrzyma się na poziomie notowanym w roku 2021, tj. 13,3 mln ton (w ekwiwalencie tuszek), przy jednoczesnym, blisko 1% wzroście konsumpcji wewnętrznej, do blisko 12 mln ton. Wolumen wytworzonego w UE drobiu będzie o około 2% mniejszy niż w roku 2019 – ostatnim roku przed pandemią koronawirusa¹⁵. Polska od 2014 r. jest największym producentem drobiu w Unii Europejskiej z blisko 20% udziałem w unijnej produkcji w 2021 r. Według wstępnych danych GUS w okresie pierwszych siedmiu miesięcy 2022 r. produkcja mięsa drobiowego w Polsce (w przedsiębiorstwach przemysłu mięsnego zatrudniających 50 i więcej pracowników) wyniosła około 1,7 mln ton i była o 5% większa niż przed rokiem. Wzrost produkcji w kraju potwierdza wysoki poziom wylęgów piskląt kurcząt rzeźnych, szczególnie w okresie kwiecień-czerwiec 2022 r. oraz zwiększona podaż żywca drobiowego do skupu¹⁶. Wzrost produkcji drobiarskiej w Polsce jest stymulowany rosnącym zapotrzebowaniem na drób ze strony krajowego sektora HoReCa oraz popytem eksportowym

Ceny zakupu kurcząt brojlerów w Polsce (według ZSRIR MRIRW)

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych ZSRIR MRIRW.

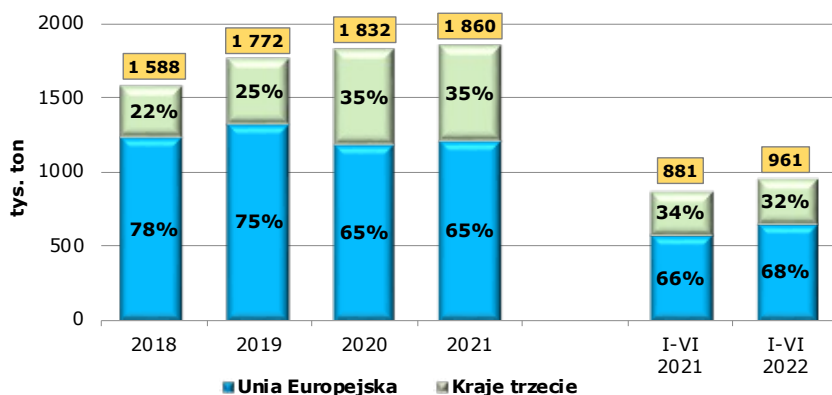
ze strony rynków zagranicznych. Prognozy KE wskazują, że w całym 2022 r. produkcja drobiu w Polsce zwiększy się o 2,5%. Ogniska grypy ptaków zlokalizowane na terenie Unii Europejskiej skutkowały zamknięciem dla unijnego eksportu części pozaunijnych rynków zbytu, co spowodowało ograniczenie możliwości prowadzenia handlu. W okresie styczeń-czerwiec 2022 r. kraje UE wyeksportowały na rynki krajów trzecich 624 tys. ton mięsa drobiowego (w ekwiwalencie tusz), o 13% mniej niż rok wcześniej. Głównymi kierunkami eksportu tego asortymentu były: Ghana (93 tys. ton), Demokratyczna Republika Konga (52 tys. ton), Ukraina (48 tys. ton), Benin (34 tys. ton) i Arabia Saudyjska (29 tys. ton). Jednocześnie kraje UE zaimportowały 322 tys. ton mięsa drobiowego, o 28% więcej niż w tym

samego okresie 2021 r. Drób na teren UE importowany był przede wszystkim z Brazylii (161 tys. ton), Tajlandii (72 tys. ton), Ukrainy (66 tys. ton) i Chin (15 tys. ton)¹⁷. W pierwszym półroczu 2022 r. eksport produktów drobiowych z Polski był o 9% większy niż przed rokiem i wyniósł 961 tys. ton (w ekwiwalencie mięsa). Głównym odbiorcą wywożonych z kraju produktów drobiowych były państwa UE, do których sprzedano 657 tys. ton drobiu, o 13% więcej niż w analogicznym okresie 2021 r. Znacznie mniejszy był wolumen eksportu poza UE, dokąd sprzedano 303 tys. ton produktów drobiowych, o 1% więcej niż w pierwszym półroczu ubiegłego roku. Wzrost eksportu był wypadkową popytu na polski drób na rynku unijnym, korzystnego dla eksporterów kursu wymiany złotego względem euro i deficytu w niektórych krajach UE spowodowanego spadkiem produkcji.

W strukturze asortymentowej krajowego eksportu produktów drobiowych dominowało mięso. W okresie od stycznia do czerwca 2022 r. z Polski wyeksportowano 754 tys. ton mięsa drobiowego, o 7% więcej niż przed rokiem. Głównymi odbiorcami tego asortymentu były kraje UE-27 (68% udziału w eksporcie), przede wszystkim: Niemcy (132 tys. ton), Niderlandy (75 tys. ton) i Francja (73 tys. ton), a spoza UE: Wielka Brytania (76 tys. ton) oraz Ukraina i Ghana (po 29 tys. ton).

Na znacząco wyższym poziomie niż przed rokiem kształtował się import drobiu. W okresie pierwszych sześciu miesięcy 2022 r. do

Eksport żywca, mięsa i przetworów drobiowych z Polski (w ekwiwalencie mięsa)

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych Ministerstwa Finansów, 2022 r. – dane wstępne.

15. Short-term Outlook for EU Agricultural Markets in 2022, Summer 2022, Edition No 33.

16. Biuletyn Statystyczny nr 7/2022, GUS.

17. DG AGRI DASHBOARD: POULTRY MEAT 31.08.2022. European Commission (DG ESTAT, DG AGRI), MSs notifications (Regulation (EC) 2017/1185 and Regulation (EC) 617/2008), GTA. Dane nie uwzględniają handlu zagranicznego UE z Wielką Brytanią z uwagi na brak danych porównawczych.

Polski przywieziono 103 tys. ton produktów drobiowych, o 26% więcej niż rok wcześniej. W okresie maj-sierpień 2022 r. tygodniowe ceny skupu kurcząt brojlerów wykazywały niewielkie zmiany i utrzymywały się na poziomie przekraczającym 6 zł/kg. Na poziomie cen skupu miało wpływ szereg czynników, w tym szczególnie rosnące ceny nośników energii i wysokie ceny pasz, które stanowią główny element kosztowy produkcji drobiu. Pośrednio ceny skupu kurcząt były stymulowane wzrostem kosztów pracy ponoszonych przez zakłady produkcyjne (presja na wzrost płac na skutek inflacji). Na sytuację cenową na rynku krajowym miał wpływ także popyt zagraniczny na krajowe produkty drobiowe. Równocześnie wzrosty cen były ograniczane zwiększoną podażą rynkową kurcząt z produkcji krajowej. Według danych ZSRIR MRiRW średnia cena zakupu kurcząt brojlerów w Polsce w dniach 22-28 sierpnia 2022 r. wyniosła 6,08 zł/kg i była zbliżona jak przed miesiącem, ale o 47% wyższa niż przed rokiem.

RYNEK MLEKA I PRODUKTÓW MLECZNYCH

Unia Europejska należy do najważniejszych światowych producentów i eksporterów mleka oraz produktów mlecznych. Komisja Europejska szacuje, że w 2022 r. - przy dalszej redukcji pogłowia krów (o 1%, do 19,8 mln szt.) i niewielkim wzroście wydajności mlecznej (o 0,4%, do 7594 kg/szt.) - unijna produkcja surowca prawdopodobnie wyniesie 153,1 mln ton, o 0,6% mniej niż w roku 2021. W efekcie dostawy mleka do skupu na rynku unijnym w 2022 r. mogą się obniżyć o 0,6%, do 144 mln ton¹⁸.

Pod względem liczebności stada krów mlecznych Polska, po Niemczech i Francji, zajmuje trzecie miejsce wśród krajów Unii Europejskiej. Według danych ARIMR pogłowie krów mlecznych w Polsce (na dzień 30 sierpnia 2022 r.) wyniosło 1 963 tys. szt. i było o 1,3% (o 25,2 tys. szt.) większe niż w analogicznym okresie 2021 r. Liczba gospodarstw utrzymujących krowy mleczne, w porównaniu ze stanem sprzed roku, uległa redukcji z 165 362 do 158 143 stad.

Udział eksportu w krajowej produkcji mleka

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020	2021*
Produkcja ogółem (w tys. ton)	13 271	13 790	14 215	14 518	14 847	15 025
Eksport** (w tys. ton)	3 880	4 210	4 650	4 610	4 730	4 745
Udział eksportu w produkcji	29%	31%	33%	32%	32%	32%

*Szacunek IERiGZ-PIB.

** Wolumen eksportu obliczono wykorzystując współczynnik zawartości suchej masy w mleku surowym - 13,2%.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych IERiGZ-PIB.

Skala produkcji mleka - rosnąca od wejścia do UE - powoduje, że Polska pozostaje ważnym producentem (3. unijny i 12. światowy producent mleka). W ostatnich latach z Polski wywożono średnio 32% wolumenu krajowej produkcji mleka.

W kraju podaż mleka surowego do skupu w 2022 r., pomimo miesięcznych wahań, utrzymuje się na poziomie wyższym niż przed rokiem. Według danych GUS w lipcu 2022 r. do podmiotów skupujących krajowi producenci dostarczyli około 1,1 mld litrów surowca, o 1% więcej niż w czerwcu 2022 r. i o 3,5% więcej niż przed rokiem. Łącznie w okresie styczeń-lipiec 2022 r. krajowy skup mleka surowego ukształtował się na poziomie blisko 7,4 mld litrów i był o ponad 2% większy niż w analogicznym okresie przed rokiem.

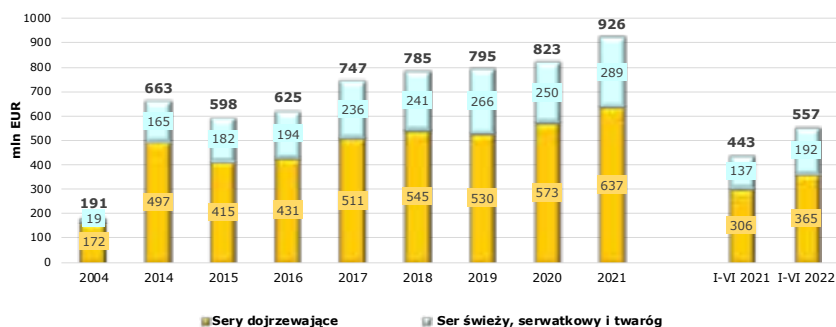
Notowany od początku 2022 r. wzrost dostaw mleka do przemysłu mleczarskiego wpływał stymulująco na zwiększenie krajowej produkcji masła i OMP. W okresie styczeń-lipiec 2022 r. wyprodukowano w Polsce 147 tys. ton masła, o 4% więcej niż przed rokiem. Jednocześnie produkcja odtuszczo-

nego mleka w proszku wyniosła ponad 113 tys. ton i była o 11,5% wyższa niż w okresie siedmiu miesięcy roku 2021¹⁹.

W pierwszym półroczu 2022 r. wpływy branży mleczarskiej z eksportu produktów mlecznych utrzymywały się na poziomie wyższym niż przed rokiem. Według wstępnych danych Ministerstwa Finansów w okresie styczeń-czerwiec 2022 r. wartość wywozu produktów mlecznych z Polski wyniosła około 1,9 mld euro (8,54 mld zł) i była o 40% wyższa niż w porównywalnym okresie 2021 r. Jednocześnie na import tego asortymentu wydatковано 0,8 mld euro (3,67 mld zł), o 34% więcej niż w pierwszym półroczu 2021 r. Dodatkowo saldo obrotów handlowych artykułami mleczarskimi w okresie styczeń-czerwiec 2022 r. ukształtowało się na poziomie 1,1 mld euro (4,87 mld zł), o 45% wyższym niż w pierwszym półroczu 2021 r.

W pierwszym półroczu 2022 r. w strukturze eksportu dominującą pozycję zajmowały sery i twarogi, których wywóz odpowiadał za 30% wpływów (557 mln euro, 2,6 mld zł) uzyskanych ze sprzedaży zagranicznej produk-

Wartość eksportu serów i twarogów z Polski

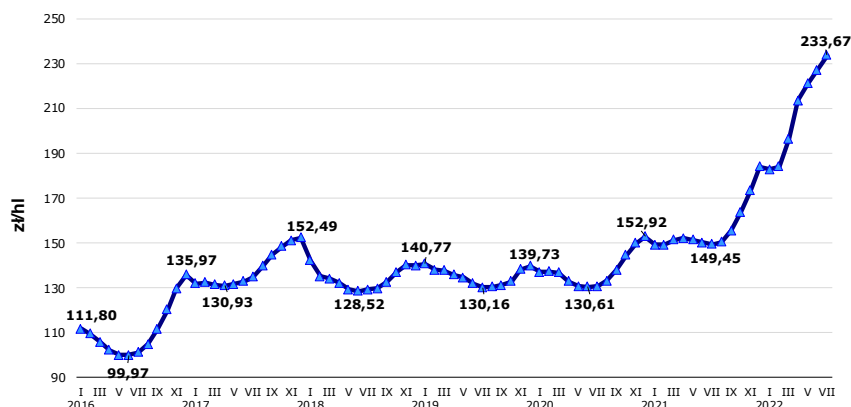
Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych Ministerstwa Finansów, 2022 r. - dane wstępne.

18. Short-term Outlook for EU Agricultural Markets in 2022, Summer 2022, Edition No 33.

19. Dane GUS - produkcja artykułów mleczarskich w przedsiębiorstwach, w których liczba pracujących wynosi 50 osób i więcej.

tów mlecznych z Polski. W tej grupie towarowej największy udział (66% wartości eksportu serów i twarogów ogółem) stanowiły sery dojrzewające. W pierwszym półroczu 2022 r. wartość eksportu serów dojrzewających wyniosła 365 mln euro (1,7 mld zł) i była o 19% większa niż w okresie styczeń-czerwiec 2021 r. Sery dojrzewające eksportowano przede wszystkim do UE-27 (w pierwszym półroczu 2022 r. - 67% wartości - 245 mln euro), głównie do Czech (13% - 48 mln euro), Włoch i Niemiec (po 8% - po około 30 mln euro) oraz na Słowację (7% - 27 mln euro). Poza Unią Europejską polskie sery dojrzewające znajdowały nabywców głównie: w Ukrainie (10% - 38 mln euro), Arabii Saudyjskiej (5% - 19 mln euro) oraz Wielkiej Brytanii (4% - 15 mln euro). Eksport serów świeżych, serwatkowych i twarogów wzrósł w pierwszym półroczu 2022 r. o 40%, do 192 mln euro. Głównym kierunkiem eksportu były kraje UE-27 (158 mln euro - 82% udziału w wartości wywozu), przede wszystkim: Niemcy (17% wartości - 33 mln euro), Włochy (11% - 21 mln euro), Rumunia (10% - 20 mln euro) oraz Hiszpania (7% - 13 mln euro). Spośród krajów pozaunijnych największy udział w eksporcie miały Wielka Brytania (10% wartości wywozu - 19 mln euro) i Ukraina (3% - 6 mln euro)²⁰.

Ceny skupu mleka surowego w Polsce (bez VAT)

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych GUS.

W Polsce od początku 2022 r. ceny skupu mleka surowego utrzymywały się na poziomie znacząco wyższym niż przed rokiem, osiągając jednocześnie najwyższe wartości w historii. Według danych GUS w lipcu 2022 r. krajowi dostawcy za surowiec przeciętnie uzyskiwali 233,67 zł/hl, o 3% więcej niż miesiąc wcześniej i o 56% więcej niż w lipcu 2021 r. W okresie styczeń-lipiec 2022 r. średnia krajowa cena skupu mleka, w porównaniu z analogicznym okresem 2021 r., wzrosła o 39%, do 208,81 zł/hl.

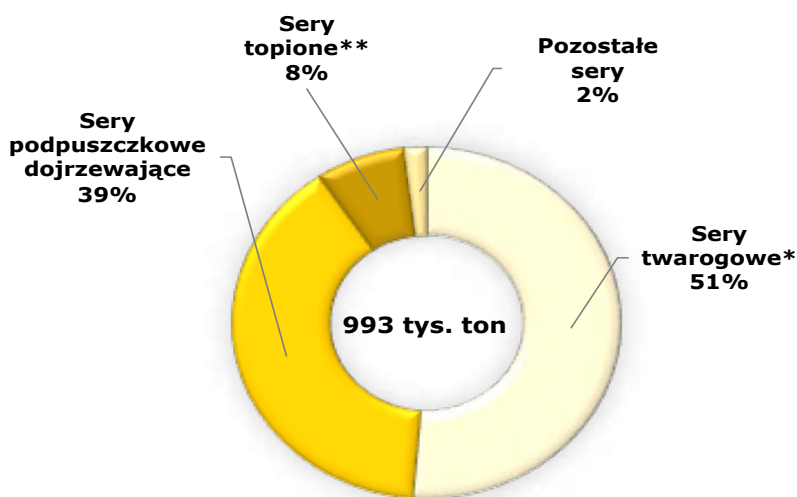
Ceny masła w Polsce na początku 2022 r., m.in. dzięki wprowadzeniu zerowej stawki podatku

VAT, uległy obniżeniu. Pomimo zwiększonej produkcji od marca 2022 r., w wyniku trudnej sytuacji geopolitycznej na świecie, spowodowanej konfliktem zbrojnym w Ukrainie oraz na skutek czynników inflacyjnych i rosnących cen nośników energii odnotowano wzrost cen masła. W lipcu 2022 r. za masło w blokach producenci uzyskiwali 32,64 zł/kg, o 2% więcej niż przed miesiącem i o 65% więcej niż rok wcześniej²¹. W sierpniu 2022 r. ceny masła uległy obniżeniu. Według danych ZSRIR MRiRW przeciętna cena masła w blokach w sierpniu 2022 r. wyniosła 33,86 zł/kg z VAT i była o 1% niższa niż w lipcu 2022 r., ale o 81% wyższa niż w sierpniu 2021 r.

W Polsce od początku 2022 r. kontynuowany był wzrost cen OMP. Według danych GUS w lipcu 2022 r. producenci za ten rodzaj proszku mlecznego uzyskiwali 18,58 zł/kg, o 1% więcej niż w czerwcu 2022 r. i o 54% więcej niż w lipcu 2021 r. W kolejnym miesiącu 2022 r. odnotowano dalszy, nieznaczny wzrost cen OMP w Polsce. W zakładach mleczarskich objętych monitoringiem ZSRIR MRiRW średnia cena OMP w sierpniu 2022 r. wyniosła 19,37 zł/kg (z VAT) i była nieco (o 0,3%) wyższa niż miesiąc wcześniej i o 63% wyższa niż w sierpniu 2021 r.

Materiał opracował zespół Biura Analiz i Strategii KOWR²²:
Marzena Trajer, Ewa Bochińska,
Paulina Kafarska,
Martyn Mieczkowski,
Maria Włodarczyk.

Struktura towarowa produkcji serów i twarogów w Polsce w 2021 r.

* ser świeży (nie dojrzewający i nie konserwowany), łącznie z serem serwatkowym i twarogiem

** sery przetworzone (sery topione) inne niż tarte lub sproszkowane

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych GUS.

20. Wyniki polskiego handlu zagranicznego produktami mlecznymi dotyczą artykułów o kodach CN 0401-0406, 2105 oraz wybranych produktów z pozycji CN 3501 i zostały obliczone przez analityków Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów.

21. Ceny produktów mlecznych w lipcu 2022 r. - wg danych GUS (z VAT), w sierpniu 2022 r. - ceny (z VAT) obliczone przez analityków Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych ZSRIR MRiRW.

22. Analiza została opracowana na podstawie aktualnej wiedzy. Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa nie ponosi odpowiedzialności za decyzje ekonomiczne podjęte na jej podstawie.

SUMMARY

Waldemar Humięcki, Director General of the National Support Centre for Agriculture

The Director General welcomes you to this issue that deals among others with matters relating to the management of the Agricultural Property Stock of the State Treasury by the KOWR.

Jacek Malicki,

Acting Deputy Director General of the National Support Centre for Agriculture

Managing the Agricultural Property Stock of the State Treasury

The activities of the National Support Centre for Agriculture (KOWR) encompass multiple areas of the agricultural sector. We discuss one of the most important tasks of the KOWR, being the management of the Agricultural Property Stock of the State Treasury, with Jacek Malicki, Acting Director General of the KOWR. As an institution called to support farmers, the KOWR has been managing agricultural land for 30 years, meeting the demands of farmers both as regards increasing existing family farms and having young farmers establish new ones.

Jacek Malicki,

Acting Deputy Director General of the National Support Centre for Agriculture

KOWR as the institution managing the Agricultural Property Stock of the State Treasury

The activities of the National Support Centre for Agriculture related to the management of agricultural properties belonging to the State Treasury focus mainly on leasing state-owned land, with their sale having been greatly curtailed. As of 30 June 2022, the Agricultural Property Stock of the State Treasury included 1,346,898 hectares of land, of which 1,082,334 hectares were leased. Local government bodies are one of the main beneficiaries of land transferred by the National Support Centre for Agriculture on a gratuitous basis. In 2021, they received 357 hectares to accomplish their own tasks.

Andrzej Stasiowski

Arabian horses feast in Janów Podlaski - the Michałów State Stud strikes gold

From 12 to 14 August 2022, the Janów Podlaski Stud hosted the 44th National Purebred Arabian Horse Show. The show is Poland's most important event not just for the breeders of these beautiful horses, but also their lovers and riders. It was here that the show careers of Polish Arabians that went on to become world champions began. This year the show was dominated by horses from the Michałów State Stud.

Marcin Wroński,

Deputy Director General of the National Support Centre for Agriculture

Situation on the sugar market

The supply and demand situation on the global sugar market is characterised by a slower pace of production growth than consumption growth and dwindling stocks. According to forecasts of KOWR analysts, domestic sugar beet yield in 2022 may reach more than 13 million tonnes while sugar production will drop from 2.3 million tonnes in the 2021/2022 season to about 2.1 million tonnes in 2022/2023. The dominant area in which sugar is used in Poland is food processing, which accounts for approximately 70% of all sugar consumption.

Marzena Trajer

High season for Polish vegetables

Poland is the EU's major vegetable producer, next to Spain, Italy, France and the Netherlands. The total domestic production of vegetables in 2015-2021 ranged from 4.8 to 5.7 million tonnes and accounted for 8-9% of all crops in the European Union. Poland is the largest EU producer of cabbage and beetroot. It comes third in the production of cucumbers (after Spain and the Netherlands) and potatoes (after Germany and France), and fourth in carrots, cauliflowers and tomatoes. Vegetable cultivation is becoming more intense, with the number of vegetable-producing farms decreasing as their area goes up.

Marta Czaban

Taiwan - the Asian tiger tamed by Polish exporters

Taiwan is waiting for Polish food exporters. Currently, products approved on that market include milk and dairy produce (milk, powdered milk, cheese, yoghurts, etc.) The demand for milk products is very high. Work is ongoing on granting access on the Taiwanese market to Polish northern highbush blueberry. Products approved for import include processed food, for example juices and beverages. For more information, refer to our guide article.

Situation on agricultural markets

KOWR analysts discuss the supply and demand situation on main agricultural markets: cereals, beef, pork, poultry, milk and dairy produce.

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa
ul. Karolkowa 30, 01-207 Warszawa

Telefoniczny Punkt Informacyjny 22 376-76-76
Czynny od poniedziałku do piątku w godz. 8.00-16.00

Centrala:

Biuro Dyrektora Generalnego	22 376-78-55
Biuro Administracyjne	22 376-74-10
Biuro Analiz i Strategii	22 376-72-29
Biuro Audytu Wewnętrznego	22 376-79-05
Biuro Finansowo-Księgowe	22 376-74-32
Biuro Kontroli Wewnętrznej	22 376-72-51
Biuro Prawne i Zamówień Publicznych	22 376-73-61
Biuro Teleinformatyki	22 376-70-24
Biuro Zarządzania Kapitałem Ludzkim	22 376-77-44
Departament Gospodarowania Zasobem	22 376-76-23
Departament Innowacji	22 376-71-30
Departament Interwencji Rynkowych	22 376-71-09
Departament Kształtowania Ustroju Rolnego	22 376-79-67
Departament Nadzoru nad Spółkami	22 376-77-76
Departament Rozwoju Rynku	22 376-70-50
Departament Wsparcia Eksportu	22 376-72-26
Departament Wspierania Konsumpcji	22 376-79-79

Oddziały Terenowe KOWR

OT Białystok

ul. Kombatantów 4
15-102 Białystok
85 664-31-50

OT Koszalin

ul. Partyzantów 15a
75-411 Koszalin
94 347-31-00

OT Opole

ul. 1 Maja 6
45-068 Opole
77 400-09-39

OT Warszawa

pl. Bankowy 2
00-095 Warszawa
22 635-10-00

OT Bydgoszcz

ul. Hetmańska 38
85-039 Bydgoszcz
52 525-08-01

OT Kraków

ul. Zbożowa 4
30-002 Kraków
12 314-99-00

OT Poznań

ul. Fredry 12
61-701 Poznań
61 856-06-01

OT Wrocław

ul. Mińska 60
54-610 Wrocław
71 356-39-19

OT Częstochowa

ul. Jana III Sobieskiego 7
42-200 Częstochowa
34 378-20-36

OT Lublin

ul. Karłowicza 4
20-027 Lublin
81 532-21-12

OT Pruszcz Gdański

ul. Powstańców Warszawy 28
83-000 Pruszcz Gdański
58 300-48-41

OT Gorzów Wlkp.

ul. Myśluborska 32
66-400 Gorzów Wlkp.
95 714-61-00

OT Łódź

ul. Północna 27/29
91-420 Łódź
42 636-53-26

OT Rzeszów

ul. Asnyka 7
35-001 Rzeszów
17 853-78-00

OT Kielce

ul. Piaskowa 18
25-323 Kielce
41 343-31-90

OT Olsztyn

ul. Głowackiego 6
10-448 Olsztyn
89 524-88-01

OT Szczecin

ul. Bronowicka 41
71-012 Szczecin
91 814-42-00

KOWR WSPIERA ROZWÓJ SEKTORA BIOMETANU I BIOGAZU ROLNICZEGO

W POLSCE DZIAŁA JUŻ 171 BIOGAZOWNI ROLNICZYCH, W TYM 35 MIKROBIOGAZOWNI

DZIAŁANIA KOWR REALIZOWANE W 2022 R.:

- Organizacja szkoleń dla rolników z zakresu funkcjonowania mikrobiogazowni rolniczych
- Organizacja webinarium dla RDOŚ z zakresu budowy i funkcjonowania biometanowni
- Realizacja filmów edukacyjnych, promujących biogazownie rolnicze
- Realizacja programu telewizyjnego o mikrobiogazowniach rolniczych
- Publikacja artykułów prasowych o korzyściach z funkcjonowania biogazowni rolniczych

<https://www.kowr.gov.pl/odnawialne-zrodla-energii/dzialania-informacyjno-promocyjne>

Rozwój biogazowni rolniczych szansą na samowystarczalność energetyczną terenów wiejskich